

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut mezinárodních studií

Bakalářská práce

2017 Tereza Šatrová

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut mezinárodních studií

Tereza Šatrová

**Komparace imigrační politiky Spojeného
království za vlády Tonyho Blaira a Gordona
Brownna v letech 1997-2010**

Bakalářská práce

Praha 2017

Autor práce: **Tereza Šatrová**

Vedoucí práce: **PhDr. Zuzana Kasáková, Ph.D.**

Datum obhajoby: 2017

Hodnocení:

Bibliografický záznam

ŠATROVÁ, Tereza. *Komparace imigrační politiky Spojeného království za vlády Tonyho Blaira a Gordona Browna v letech 1997-2010*. Praha, 2017. 44 s. Bakalářská práce (Bc.) Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut mezinárodních studií. Vedoucí bakalářské práce PhDr. Zuzana Kasáková, Ph.D.

Anotace

Bakalářská práce „Komparace imigrační politiky Spojeného království za vlády Tonyho Blaira a Gordona Browna v letech 1997-2010“ je komparativní případovou studií a zabývá se zejména výstupy imigrační politiky, tedy především legislativou a vládními dokumenty, vydanými od vítězství New Labour ve všeobecných volbách ve Spojeném království roku 1997, do roku 2010, kdy New Labour volby prohrála. Komparovanými obdobími jsou období vlády Tonyho Blaira – 1997 až 2007 – a období vlády Gordona Browna – 2007 až 2010. Cílem práce je zjistit, zda a jak se zaměření imigrační politiky v těchto obdobích lišila, přestože vládla stejná politická strana, a zda se během těchto období změnila otevřenost či uzavřenost Spojeného království vůči neevropským imigrantům. K tomu jsou v práci využita tři výzkumná kritéria imigrační politiky, kterými jsou regulace vstupu, kontrolní mechanismy a naturalizace. Na základě analýzy a komparace dat v obou obdobích lze hovořit o mírné rozdílnosti imigračních politik v některých oblastech a o rostoucí restriktivnosti po nástupu Gordona Browna do funkce ministerského předsedy. Tyto rozdílnosti jsou přisuzovány zejména socioekonomickým vlivům, jako je ekonomická krize, která Spojené království zasáhla roku 2008, či rozšíření Evropské Unie o nové členské státy v roce 2004, což potvrdilo také teoretické zařazení práce k přístupu domácí politiky.

Abstract

The Bachelor's thesis „Comparison of non-European immigration policy of the United Kingdom during the premierships of Tony Blair and Gordon Brown in 1997-2010“ is a comparative case study which deals with the outputs of immigration policy, especially the legislation and governmental papers published since the New Labour won the general election in the United Kingdom in 1997 until 2010, when the New Labour lost. The two compared cases are delimited by the years 1997 and 2007 for the premiership of Tony Blair, and years 2007 and 2010 for the premiership of Gordon Brown. The thesis' goal is

to discover if and how did the main focus of the immigration policy towards non-European immigrants has changed, in spite of the same party in charge and if the restrictiveness or openness of the country towards non-European immigration has changed as well. There are three research criteria, regulations of entry, control mechanisms and naturalisation, which are used for determining this in the thesis. Based on the analysis and comparison of data in both cases, it can be determined that the immigration policy focus has changed partially, and the restrictiveness has been growing since Gordon Brown has become the Prime Minister. These differences between the two Prime Ministers seem to be caused by the socioeconomic impacts, such as the economic crisis which affected the United Kingdom in 2008, or the addition of new member countries to the European Union in 2004, which has affirmed the theoretical inclusion of this thesis to the theory of domestic politics.

Klíčová slova

Imigrace, imigrační politika, legislativa, New Labour, Gordon Brown, Tony Blair, Velká Británie.

Keywords

Immigration, immigration policy, legislation, New Labour, Gordon Brown, Tony Blair, Great Britain.

Rozsah práce: 71 160 znaků

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracovala samostatně a použila jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne

Tereza Šatrová

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala vedoucí mé bakalářské práce, PhDr. Zuzaně Kasákové, Ph.D., a vedoucímu bakalářského semináře, PhDr. Ondřeji Matějkovi, Ph.D., za jejich podnětné rady, připomínky a vedení v průběhu psaní práce.

TEZE BAKALÁŘSKÉ PRÁCE	
Jméno:	Tereza Šatrová
E-mail:	T.satrova@seznam.cz
Studijní obor:	Mezinárodní teritoriální studia
Semestr a školní rok zahájení práce:	ZS 2015/2016
Semestr a školní rok ukončení práce:	ZS 2016/2017
Vedoucí bakalářského semináře:	PhDr. Ondřej Matějka, Ph.D.
Vedoucí práce:	PhDr. Zuzana Kasáková, Ph.D.
Název práce:	Komparace imigrační politiky Spojeného království za vlády Tonyho Blaira a Gordona Browna v letech 1997-2010
Charakteristika tématu práce (max. 10 řádek):	<p>Imigrace občanů neevropských zemí do Spojeného království se stala velkým tématem až po 2. světové válce, konkrétněji v 50. a 60. letech, ačkoliv v menším měřítku probíhala již před ní. Nejvíce neevropských imigrantů přicházelo z takzvaného nového Commonwealthu, tedy z Indie, Pákistánu a z oblasti karibských ostrovů. Imigranti z těchto oblastí tvořili největší část z celkové neevropské imigrace do Spojeného království i v období vlády New Labour. Vláda Spojeného království se v minulosti snažila omezovat příliv imigrantů, po vítězství labouristů v roce 1997 se měl přístup k imigrantům změnit. Vzhledem k jejich rostoucím počtům byly ale uvedeny další zákony na omezení přílivu imigrantů do země.</p>
Zdůvodnění úprav a změn tématu od zadání projektu do odevzdání práce (max. 10 řádek):	<p>V průběhu psaní se práce odklonila od původního záměru o jednopřípadovou studii směrem ke komparativní (dvou)případové studii, přičemž jako komparovaná období byla stanovena období vlád Tonyho Blaira v letech 1997 až 2007, a období vlády Gordona Browna v letech 2007 až 2010. Cíle práce v návaznosti na tuto metodologickou změnu přiměřeně změnily. Dále se v názvu práce změnilo slovo „přistěhovalecké“ na „imigrační,“ protože lépe vystihuje obsah práce.</p>
Struktura práce (hlavní kapitoly obsahu):	<ul style="list-style-type: none"> • Úvod • 1 Výzkumný rámec práce <ul style="list-style-type: none"> • 1.1 Teoretický rámec práce • 1.2 Metodologický rámec práce • 2 Regulace vstupu <ul style="list-style-type: none"> • 2.1 Požadavky způsobilosti a podmínky vstupu imigrantů • 2.2 Nepřímé restriktce • 2.3 Kvóty • 3 Kontrolní mechanismy <ul style="list-style-type: none"> • 3.1 Vnější kontrolní mechanismy • 3.2 Vnitřní kontrolní mechanismy • 4 Naturalizace

- 4.1 Podmínky naturalizace
- 4.2 Jistota statutu občana
- Závěr

Prameny a literatura (výběrová bibliografie, max. 30 hlavních titulů):

- Baršová, Andrea a Pavel Barša. *Přistěhovalectví a liberální stát, imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku*. Brno: Mezinárodní politologický ústav, 2005.
- Brochmann, Grete a Tomas Hammar. *Mechanisms of Immigration Control. A Comparative Analysis of European Regulation Policies*. Oxford: Berg, 1999.
- Givens, Terri a Adam Luedtke. „European Immigration Politics in Comparative Perspective: Issue Salience, Partisanship and Immigrant Rights.“ *Comparative European Politics*. 3 (1, 2005): 1–22. Zpřístupněno pomocí EBSCOhost 18. 10. 2016.
- Hammar, Tomas. *European Immigration Policy: A comparative study*. Cambridge: Cambridge University Press, 2009.
- Howard, Marc M. „The Impact of Far Right on Citizenship Policy in Europe: Explaining Continuity and Change.“ *Journal of Ethnic and Migration Studies*. 36 (5, 2010): 735–751. Zpřístupněno pomocí EBSCOhost 8. 9. 2016.
- Meyers, Eytan. „Theories of International Immigration Policy.“ *The International Migration Review*. 34 (4, 2000): 1245–1282. Zpřístupněno pomocí EBSCOhost 16. 11. 2016.
- Home Office. *Fairer, Faster and Firmer – A Modern Approach to Immigration and Asylum*. July 1998. Zpřístupněno 8. 9. 2016.
https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/264150/4018.pdf.
- Home Office. *A Points-Based System: Making Migration Work For Britain*. March 2006. Zpřístupněno 12. 9. 2016.
https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/272243/6741.pdf.
- Nationality, Immigration and Asylum Act. 2002. Zpřístupněno 22. 10. 2016.
<http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2002/41/enacted>.
- Immigration, Asylum and Nationality Act. 2006. Zpřístupněno 26. 10. 2016.
<http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2006/13/enacted>.
- Borders, Citizenship and Immigration Act. 2009. Zpřístupněno 18. 10. 2016.
<http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2009/11/enacted>.

Podpis studenta a datum

Datum	Podpis

Obsah

<i>Úvod</i>	2
1 Výzkumný rámec práce	7
1.1 Teoretický rámec práce	7
1.2 Metodologický rámec práce	14
2. Regulace vstupu	17
2.1 Požadavky způsobilosti a podmínky vstupu imigrantů.....	17
2.2 Nepřímé restriktce	21
2.3 Kvóty.....	23
3 Kontrolní mechanismy	25
3.1 Vnější kontrolní mechanismy	25
3.2 Vnitřní kontrolní mechanismy	27
4 Naturalizace	30
4.1 Podmínky naturalizace	30
4.2 Jistota statutu občana.....	33
Závěr	34
Summary	36
Zdroje	39

Úvod

Migrace je v dnešní době aktuálním tématem, protože se neustále mění a vyvíjí. Do druhé světové války emigrovali nejčastěji obyvatelé spíše vyspělejších států Evropy, kteří odcházeli ve velkém množství hlavně do USA či do kolonií. Po druhé světové válce však nastala v oblasti přistěhovalectví změna – migranti, nejčastěji z kolonií (či bývalých kolonií) se začali přesouvat právě do „mateřských zemí“ v Evropě.¹ Stále ale platí, že nejobvyklejší imigrační pohyb je z jihu na sever zároveň s pohybem z východu na západ.²

Přestože se na první pohled může zdát, že migranti pocházejí z extrémně chudých, nerozvinutých a izolovaných zemí, přicházejí podle Drbohlava v nejvyšším počtu naopak ze zemí, které procházejí velkým ekonomickým rozvojem. Z toho lze vyvodit, že důvodem migrace není nedostatek ekonomického rozvoje, ale právě probíhající rozvoj domoviny migranta.³

V poslední době se sice změnila oblast, odkud migranti pocházejí a kam přicházejí, co se ale nezměnilo, jsou základní důvody, proč se migranti rozhodli pro emigraci. Tyto důvody lze označit jako tzv. faktory *push* a *pull*. Z těchto faktorů vychází jedna z prvních ucelených teorií migrace, která vznikla v druhé polovině 19. století, tzv. teorie neoklasické ekonomie (také nazývaná makroekonomická teorie), a teorie z ní vycházející. *Push* faktory jsou faktory, které migranta lákají opustit místo, kde je málo pracovních příležitostí a levná pracovní síla, vzhledem k ekonomické a demografické situaci. *Pull* faktory na druhé straně jsou faktory, které migranty do nové země přitahují, například lepší ekonomická situace či zaměstnavatelé vyhledávající tyto migranty, a to zejména pro jejich ochotu pracovat za nižší mzdu, která je ale stále vyšší, než mzda, kterou by dostali za stejnou práci v původním místě bydliště.⁴ Tato teorie však opomíná například „iracionální“ migraci vysoce kvalifikovaných pracovníků, kteří mohou získat

¹ Andrea Baršová a Pavel Barša, *Přistěhovalectví a liberální stát: Imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku*, (Brno: Masarykova univerzita v Brně, 2005), s. 8 – 10.

² Dušan Drbohlav, „Mezinárodní migrace obyvatelstva – pohyb i pobyt (Alenky v kraji divů),“ in *Menšiny a migranti v České republice. My a oni v multikulturní společnosti 21. století*, ed. Tatiana Šišková (Praha: Portál, s. r. o., 2001), s. 19.

³ Drbohlav, „Mezinárodní migrace obyvatelstva,“ s. 21.

⁴ Baršová a Barša, *Přistěhovalectví a liberální stát*, s. 267 a Drbohlav, „Mezinárodní migrace obyvatelstva,“ s. 19.

velmi dobře ohodnocenou práci i v místě s velmi levnou pracovní silou, ze kterého většinou migranti spíše odcházejí.⁵

Aby se stát mohl lépe vyrovnat s vlivem imigrace, potřebuje stanovit určitá pravidla ve formě politiky (*policy, policies*), která migraci upravuje či ovlivňuje – imigrační politiky. Politiky jsou tedy soubory cílů a opatření státu, jejichž výsledky mohou být jak prohlášení, tak zákony, vládní programy apod.

Poválečný model imigrační politiky se ve Spojeném království ustálil mezi lety 1962 a 1976, kdy byly přijaty tři restriktivní imigrační zákony snažící se o nulovou migraci a tři antidiskriminační zákony. Roku 1979 po krátkém úspěchu labouristů zvítězili konzervativci a jejich přístup k imigrantům byl stejný, jako v předchozích letech, jen s větším důrazem na restrikce a limitace. Po úspěchu falklandské války roku 1982 opět zvítězili konzervativci ve volbách roku 1983 a ještě téhož roku vstoupil v platnost zákon *Primary Purpose Rule*, který měl za úkol prověřovat hlavní důvod manželství mezi britským a nebritským občanem. Zejména měl zajistit, aby do země nemohly vstoupit osoby, které by využily manželství s britským občanem k získání povolení k pobytu ve Spojeném království.⁶ Na začátku 90. let vládli v parlamentu stále konzervativci, kteří roku 1992 opět vyhráli volby, a to i přes předpoklady, které byly spíše ve prospěch labouristů.⁷

Po výhře New Labour roku 1997 se na post předsedy vlády dostal Tony Blair. Před volbami New Labour zveřejnila roku 1996 svůj manifest, ve kterém předestřela svoje plány a směry, kterými se její politiky měly v období po jejím zvolení ubírat. Mezi ně patřilo mimo jiné podpoření implementace Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod.⁸

Dále v manifestu New Labour představila svoje plány týkající se přistěhovalecké politiky. Přestože byla celková imigrace v té době poměrně nízká, imigrační systém nebyl v nejlepším stavu. V manifestu New Labour tedy slibovala, že se zasadí o zrychlení vyřizování žádostí a reformu systému politiky vůči osobám, které chtěly přijít do

⁵ Cristina Procházková Ilinichi, „Vybrané teorie migrace a jejich význam při vytváření migračních politik“, *Acta Oeconomica Pragensia*, 18, č. 6 (2010), s. 7-8.

⁶ Helena Wray, „An Ideal Husband? Marriages of Convenience, Moral Gate-keeping and the Immigration to the UK“, *European Journal of Migration and Law*, 8, č. 3 (2006), s. 307.

⁷ „1992: Tories win again against the odds“, BBC, upraveno 5. 4. 2005, zpřístupněno 10. 11. 2016, http://news.bbc.co.uk/2/hi/uk_news/politics/vote_2005/basics/4393317.stm.

⁸ „New Labour because Britain deserves better“, Political Resources on the Net, upraveno 22. 10. 2012, zpřístupněno 11. 11. 2016 <http://www.politicsresources.net/area/uk/man/lab97.htm>.

Spojeného království za účelem shledání se s manželem či manželkou. V manifestu bylo dále zmíněno plánované zrychlení systému odvolání pro ty, kterým byla odepřena víza a zjednodušení systému vyřizování žádostí žadatelů o azyl.⁹

Na popsané události navazuje tato bakalářská práce, jejímž tématem je imigrační politika vlády Spojeného království a její postoj vůči imigraci ze zemí mimo Evropskou Unii a Evropský obchodní prostor (EEA). Časově je ohraničena lety 1997 a 2010, kdy byla u moci Labouristická strana. Komparovaná období jsou ohraničena lety 1997 až 2007, kdy byl ministerským předsedou Tony Blair a lety 2007 až 2010, kdy byl v čele vlády Gordon Brown.

Cílem práce je provést komparativní analýzu imigrační politiky v obdobích vlády Tonyho Blaira a Gordona Browna, tedy zjistit zda a jak se imigrační politika v těchto obdobích lišila, přestože vládla stále stejná strana. Dále si klade za cíl určit, zda se během těchto dvou období změnila otevřenost či uzavřenost Spojeného království vůči imigraci ze zemí mimo Evropskou Unii. Práce je tedy komparativní případovou studií, jejímž předmětem jsou výstupy imigrační politiky – zejména legislativa a vládní dokumenty.

První část práce se zabývá teoretickými a metodologickými východisky výzkumu. V teoretickém rámci jsou obsaženy teoretické přístupy k imigrační politice a také samotné vymezení oblastí imigrační politiky. V metodologickém rámci jsou poznatky z teoretické kapitoly uplatněny tím, že jsou podle nich vybrána výzkumná kritéria, která slouží k samotné komparativní analýze imigrační politiky v daných obdobích. Jako výzkumná kritéria byly vybrány regulace vstupu, kontrolní mechanismy a naturalizace. Druhá, třetí a čtvrtá kapitola se tedy zabývají komparativní analýzou výstupů imigrační politiky v jednotlivých výzkumných kritériích v období vlády Tonyho Blaira a Gordona Browna za pomoci podrobnějších oblastí výzkumných kritérií, které jsou rozvedeny v teoreticko-metodologickém rámci. V závěru jsou zhodnoceny poznatky z druhé, třetí a čtvrté kapitoly a je odpovězeno na výzkumné otázky a cíle práce z úvodu.

The State of the Art

Imigrační politika Spojeného království je populárním tématem, zvláště v komparaci s imigrační politikou dalších států s vyššími počty imigrantů. Existuje proto mnoho prací, které se jí spolu s dalšími státy zabývají. Vzhledem k zaměření práce spíše

⁹ „New Labour because Britain deserves better.“

na primární zdroje jsou tyto knihy a články využity zejména pro doplnění informací. Mezi dobře známé práce patří například kniha Martina Schaina *The Politics of Immigration in France, Britain and the United States: A Comparative Study*.¹⁰ Časové vymezení této práce je poměrně široké, a tak ačkoliv byla vydána v roce 2008, informací týkajících se New Labour je v ní poměrně málo. Dále tam, kde se o tomto období hovoří, je velmi často zmiňována spíše reakce Konzervativní strany a médií na politiku New Labour.

Knihy *Přistěhovalectví a liberální stát: Imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku*¹¹ Bašové a Baši z roku 2005 také komparuje několik zemí s vysokou imigrací a stejně jako dílo Martina Schaina je velmi široce časově vymezena. Také počet témat v kapitole o imigraci do Spojeného království je velký – hovoří se v ní o evropské a neevropské legální imigraci, uprchlících a také o integraci imigrantů. Kapitoly o imigraci do daných zemí tvoří jen část knihy a v kombinaci se širokým časovým vymezením práce poskytuje kapitola o imigraci do Spojeného království spíše historický přehled.

Mezi další použité práce patří díla zabývající se konkrétními oblastmi imigrační politiky, například pracovní imigrací. Kniha Alexe Balche *Managing Labour Migration in Europe: Ideas, Knowledge and Policy Change*¹² komparuje politiku pracovní imigrace pouze ve dvou státech – Spojeném království a Španělsku. Byla vydána v roce 2010, tedy na konci vlády New Labour a autor vymezil sledování imigrační politiky Spojeného království roky 1995 a 2008, což se neshoduje s obdobím vlády New Labour, ani s časovým vymezením pro Španělsko.

Studie Richarda Stany z roku 2006 s názvem *Foreign Workers: Information on Selected Countries' Experience*¹³ analyzuje přístupy k pracovní imigraci v množství států s vysokým počtem imigrantů. V případě Spojeného království se zaměřuje zejména na období vlády New Labour a poskytuje mimo jiné užitečné informace týkající se pracovních programů, schémat a kvót, které je nyní obtížnější vyhledat.

¹⁰ Martin Schain, *The Politics of Immigration in France, Britain and the United States: A Comparative Study*, (New York: Palgrave Macmillan, 2008), zpřístupněno pomocí EBSCOhost 15. 10. 2016.

¹¹ Bašová a Baša, *Přistěhovalectví a liberální stát: Imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku*.

¹² Alex Balch, *Managing Labour Migration in Europe: Ideas, Knowledge and Policy Change*, (Manchester: Manchester University Press, 2010).

¹³ Richard M. Stana, US GAO, *Foreign Workers: Information on Selected Countries' Experience*, (Dione Publishing, 2006).

Dalším dílem týkajícím se (i)legální imigrace je článek Heleny Wray *An Ideal Husband? Marriages of Convenience, Moral Gate-keeping and the Immigration to the UK*,¹⁴ který se zabývá legitimitou svateb britských a nebritských občanů. Přestože je článek poněkud široce časově vymezený, je pro téma rodinné imigrace velmi přínosný, zejména informacemi týkajícími se *Primary Purpose Rule*.

Na kontrolní mechanismy se zaměřuje práce Jeorena Doomernika a Michaela Jandla z roku 2008, *Modes of Migration Control and Regulation in Europe*,¹⁵ Ta se podobně jako většina výše zmíněných věnuje velkému počtu zemí, na rozdíl od nich se ale příliš nevěnuje historickému kontextu a obsahuje tak konkrétnější informace jak na téma vnějších, tak i vnitřních kontrolních mechanismů.

Nejznámější prací na téma imigrace za vlády New Labour je práce Willa Somervilla, *Immigration Under New Labour*¹⁶. Ta byla však vydána již roku 2007 a nepokrývá tak celé období vlády New Labour, pouze období vlády Tonyho Blaira. Zahrnuje nejen neevropskou, evropskou a humanitární imigraci, ale také bezpečnostní a integrační politiku. Zabývá se nejen samotnou legislativou, tedy výstupy politik, ale také počty imigrantů, žadatelů atd., tedy výsledky politik. Velká část knihy je také věnována rozboru vlivů na imigrační politiku Spojeného království.

Gareth Mulvey napsal článek na stejné téma se stejným názvem – *Immigration Under New Labour*.¹⁷ Ten byl ale vydán až roku 2011 a zahrnuje tedy i vládu Gordona Browna. Spíše než imigrační politice se věnuje změnám počtů imigrantů v návaznosti na změny politiky. Dále hovoří o dualitě imigrace za vlády New Labour, a to v souvislosti s chtěnými a nechtěnými imigranty, přičemž chtěnými byli vysoce kvalifikovaní ekonomičtí imigranti a nechtěnými nejdříve uprchlíci, a poté také nekvalifikovaní imigranti. Na konci práce se Mulvey věnuje zejména postoji a vlivu médií a veřejnosti na imigrační politiku v tomto období.

¹⁴ Helena Wray, „An Ideal Husband? Marriages of Convenience, Moral Gate-keeping and the Immigration to the UK.“

¹⁵ Jeoren Doomernik a Michael Jandl, *Modes of Migration Control and Regulation in Europe*, (Amsterdam: Amsterdam University Press, 2008).

¹⁶ Will Somerville, *Immigration Under New Labour*, (Bristol: University of Bristol, 2007), zpřístupněno 12. 6. 2016.

¹⁷ Gareth Mulvey, „Immigration Under New Labour,“ *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 37, č. 9 (2011), zpřístupněno 15. 8. 2016.

1 Výzkumný rámec práce

1.1 Teoretický rámec práce

Imigrační politika tvaruje imigrační vzorce, které mají vliv na demografii, kulturu, ekonomiku a další státní politiky. Imigranti jsou také často zodpovědní za stabilitu populací západních států.¹⁸ Všechny země, které jsou pro imigranty atraktivní, mají určitá omezení vstupu. Jde tedy o politiku potenciálních zemí přijímajících imigranty, které určují, zda a jaký druh migračních pohybů může probíhat.¹⁹

Autoři zabývající se imigrační politikou k ní mají určité myšlenkové přístupy, podle toho, jaké faktory na její tvorbu mají podle nich největší vliv. Mezi tyto teorie patří marxismus, realismus, liberalismus, institucionalismus, přístup národní identity a přístup domácí politiky. Vzhledem k tomu, že je imigrační politika interdisciplinárním subjektem, různé myšlenkové směry mohou využívat různé oblasti, jako například politologii, sociologii, psychologii či mezinárodní vztahy.²⁰

Podle marxistického přístupu tvarují imigrační politiku ekonomické a třídní faktory. Tento přístup se zaměřuje na pracovní imigraci, která je podle něj součástí kapitalismu a napomáhá snižovat výši platů pracovníků, čímž se vládnoucí třídě zvyšuje zisk. Marxismus očekává, že imigrace dlouhodobě poroste, ačkoliv ji kvůli krátkodobým změnám v ekonomickém cyklu mohou státy pozastavovat.²¹ Imigrace také podle marxistů způsobuje rozdělení dělnické třídy, protože místní dělníci soupeří s pracovními imigranty o práci. Dalším možným výsledkem pracovní imigrace je podle marxistů posun místních dělníků od manuálních zaměstnání k jiným zaměstnáním s vyšší kvalifikací, přičemž původní manuální práce obsadí imigranti, což opět rozděluje dělnickou třídu.²² Dlouhodobý růst imigrace, který marxismus předvídá, je však sporný.²³

Přístup národní identity přikládá menší váhu vlivům mimo stát a naopak největší vliv na tvorbu imigrační politiky má podle něj unikátní historie a přístup každé země

¹⁸ Eytan Meyers, „Theories of International Immigration Policy,“ *The International Migration Review*, 34, č. 4 (2000), s. 1245.

¹⁹ A. Zolberg, „The Next Waves: Migration Theory for a Changing World,“ *International Migration Review*, 23, č. 3 (1989), s. 406.

²⁰ Meyers, „Theories of International Immigration Policy,“ s. 1246.

²¹ Manuel Castells, „Immigrant Workers and Class Struggles in Advanced Capitalism: the Western European Experience,“ *Politics and Society*, 5, č. 1 (1975), s. 36, 44.

²² Agnieszka Zogata-Kusz, „Theoretical Perspectives on Immigration Policy and Politics,“ *Contemporary European Studies*, 7, č. 1 (2012), s. 4.

²³ Meyers, „Theories of International Immigration Policy,“ s. 1249 - 1250.

k občanství a k národnosti. Přístup staví na sociologických a psychologických teoriích jako jsou národní identita, budování národa, odcizení a uzavření společnosti, či dokonce národní mytologie.²⁴ Faktory, podle kterých se imigrační politika v přístupu národní identity vyvíjí, jsou například etnická homogenita či heterogenita státu, princip občanství *ius soli* či *ius sanguinis*, osadnický či etnický původ státu, a také případná koloniální minulost země.²⁵ Největším problémem tohoto přístupu je fakt, že politiky státu nejsou tvořeny zcela bez vlivů z okolí, s čímž se váže také neschopnost teorie vysvětlit, proč státy s různou historií a různými přístupy k občanství a národnosti nastaví stejnou, či velmi podobnou politiku.²⁶

Dalším myšlenkovým přístupem k imigrační politice je přístup domácí politiky. Stát je podle něj neutrálním místem, ve kterém se setkávají politické strany a zájmové skupiny, které spolu jednájí a tvoří kompromisy. Mezi zájmové skupiny, které takto jednájí s vládoucí politickou stranou, patří nejčastěji zaměstnavatelé, etnické skupiny, či také odbory a nacionalistické strany. V některých studiích se autoři zabývají konkrétní politickou stranou jakožto zdrojem imigrační politiky. Práce využívající tento přístup připisují změny imigrační politiky momentálním socioekonomickým faktorům, které lze pozorovat lépe, než například změny v národní identitě.²⁷ Další přístup k teorii domácí politiky se soustředí na lokální politiku a její vliv na imigrační politiku.²⁸ Nejobvyklejším problémem studií s tímto přístupem je omezení na určité období a konkrétní stát.

Dalším teoretickým přístupem je institucionalismus. Ten považuje za hlavního aktéra stát, přičemž tvrdí, že státní instituce mohou tvořit veřejnou politiku podle zájmů státu bez ohledu na tlaky společnosti a zájmových skupin. Jiní tvrdí, že existují silné či slabé státy podle toho, zda stát prosazuje v imigrační politice národní zájem, nebo podléhá vlivům společnosti. Definice silného a slabého státu je však problematická.²⁹ Teorie se

²⁴ Meyers, „Theories of International Immigration Policy,“ s. 1251. Agnieszka Zogata-Kusz, „Theoretical Perspectives on Immigration Policy and Politics,“ s. 8.

²⁵ Jeannette Money, *Fences and Neighbors: The Political Geography of Immigration Control*, (Ithaca: Cornell University Press, 1999), s. 27 – 29.

²⁶ Meyers, „Theories of International Immigration Policy,“ s. 1255.

²⁷ *Ibidem*, s. 1257 – 1259.

²⁸ Jeannette Money, „Comparative Immigration Policy,“ zpřístupněno 15. 10. 2016, s. 5, https://www.researchgate.net/publication/266216580_Comparative_Immigration_Policy.

²⁹ Keith Fitzgerald, *The Face of the Nation: Immigration, the State, and the National Identity*, (Stanford: Stanford University Press, 1996), s. 4 – 5 a „Theories of International Immigration Policy,“ s. 1262.

zaměřuje na politické instituce, které se ale v mnoha zemích liší, a nedokáže tak vysvětlit situaci, kdy by tyto země přijaly stejnou politiku.³⁰

Realismus byl nejdominantnější během studené války a popisuje mezinárodní vztahy jako boj o moc mezi státy.³¹ Realistický přístup je podle Viottiho a Knaupiho založen na čtyřech předpokladech. Stát je podle nich jednotný (1.), stojí proti světu jako celek (2.), je racionální (3.), a problémy týkající se národní bezpečnosti jsou ty nejdůležitější na mezinárodní agendě (4.).³² Hlavním problémem tohoto přístupu je to, že zdůrazňuje bezpečnost jako hlavní a sociální problémy jako méně důležité, proto mají realistické práce tendenci úplně opomíjet téma imigrace. Z toho důvodu přijal po studené válce neorealismus imigraci jako bezpečnostní problém, a to proto, že imigrace může destabilizovat společnosti a režimy buď ze socioekonomických a bezpečnostních důvodů, či z důvodu ohrožení identity společnosti.³³

Liberální přístup staví na tom, že mezinárodní ekonomická provázanost a šíření demokracie mohou pomoci k míru a kooperaci, jelikož odradí státy od válek. Liberalismus pohlíží na stát jako na jednoho z aktérů, přičemž dalšími jsou podle něj nadnárodní korporace a mezinárodní instituce. Předpokládá také, že mimostátní aktéři jsou velmi důležití pro otevření ekonomiky států, a že ekonomické a sociální problémy nejsou o nic méně významné než ty vojenské.³⁴ Z této teorie také později vzešel přístup neoliberálního institucionalismu, který přikládá největší důležitost mezinárodním institucím, které podle tohoto přístupu pomáhají státům komunikovat mezi sebou a překonat dilemata společných zájmů.³⁵

Teorie globalizace vznikla spojením přístupu liberalismu a teorie světového systému. Globalizace je podle některých autorů problémem pro teritorialitu a stabilitu státu, protože má kvůli ní stát méně kontroly. Stejně jako u teorie neoliberálního institucionalismu, i u teorie globalizace není stát jediným aktérem v mezinárodních vztazích. Jeho schopnost tvořit imigrační politiku samostatně je omezena ostatními

³⁰ Meyers, „Theories of International Immigration Policy,“ s. 1263.

³¹ Stephen Walt, „International Relations: One World, Many Theories,“ *Foreign Policy*, 28, č. 1 (1998), s. 31.

³² Paul R. Viotti a Mark V. Knauppi, *International Relations Theory: Realism, Pluralism, Globalism*, (New York: MacMillan, Toronto: Maxwell MacMillan Canada, 1993), s. 5–7.

³³ Meyers, „Theories of International Immigration Policy,“ s. 1265. a Zogata-Kusz, „Theoretical Perspectives on Immigration Policy and Politics,“ s. 10 – 11.

³⁴ Walt, „International Relations,“ s. 32.

³⁵ Meyers, „Theories of International Immigration Policy,“ s. 1266.

aktéry, jako jsou mezinárodní instituce, organizace, společnosti a další.³⁶ Imigrace je podle teorie globalizace součástí procesu globalizace, a pokud mají vlády zemí zájem o pohyblivost kapitálu, komodit a idejí, pak musejí přijmout i pohyb osob.³⁷ Celkově tato teorie přispívá více k pochopení důvodů imigrace, než samotné tvorby imigrační politiky.³⁸

Existují i další teorie imigrační politiky, výše zmíněné patří mezi nejobvyklejší. Žádná z nich sice nedokáže zcela postihnout všechny oblasti imigrační politiky, vzájemně se ale často doplňují a jejich kombinacemi vznikají nové přístupy.

Vzhledem k tomu, že neexistuje žádná ucelená všeobecně přijímaná struktura či koncepce imigrační politiky, mají různí odborníci na toto téma svůj vlastní pohled a oblasti, které jsou do imigrační politiky zahrnovány, se často diametrálně liší. V českém prostředí patří mezi uznávané autory na téma přistěhovalectví profesor Pavel Barša.

Pro vymezení rámce práce patří mezi nejvýznamnější zdroje práce Pavla Barši a Andrey Baršové, kniha *Přistěhovalectví a liberální stát*. Ve své knize Barša a Baršová popisují svůj pohled na strukturu migračních politik, což je podle nich shrnující pojem pro veškerou legální i nelegální, krátkodobou i dlouhodobou migraci. Migrační politiky se v této koncepci dělí na přistěhovaleckou politiku, která zaštiťuje imigrační a integrační politiky, dále pak azyl, a další opatření týkající se zejména nelegální a krátkodobé imigrace například v rámci turismu, stáží, studia či sezónních prací.³⁹

Termín imigrační politika v tomto případě označuje politiky regulace vstupu imigrantů do hostitelské země. Jejím cílem je tedy stanovit, kdo a za jakých podmínek může vstoupit do dané země. Toto vymezení je ale podle Barši a Baršové poněkud široké, například v USA se za imigranty považují pouze ty osoby, kterým byl povolen trvalý pobyt. Barša zároveň ve své knize hovoří o tom, že integrační politiky jsou v jistém smyslu součástí imigračních politik, a jsou s nimi zpětně provázané, protože stát preferuje imigranty, kteří se dobře integrují, a tak může podmínky vstupu do země upravovat podle toho, kteří imigranti se integrují nejlépe. Dále v knize upozorňuje na rozpor mezi českou a anglickou terminologií.⁴⁰

³⁶ Zogata-Kusz, „Theoretical Perspectives on Immigration Policy and Politics,“ s. 12.

³⁷ Stephen Castles, „Globalization and migration: some pressing contradictions,“ *International Social Science Journal*, 50, č. 1 (1998), s. 181.

³⁸ Meyers, „Theories of International Immigration Policy,“ s. 1269.

³⁹ Baršová a Barša, *Přistěhovalectví a liberální stát*, s. 10 – 11.

⁴⁰ Ibidem.

V anglicky mluvícím prostředí se terminologie velmi často liší, zvláště v případě významu termínu imigrační politiky. Autorem, který má takovýto rozdílný pohled na imigrační politiku, je Tomas Hammar, emeritní profesor na Stockholmské univerzitě.⁴¹ Pojem „*immigration policy*“ popsáný v jeho knize s názvem *European Immigration Policy*, se shoduje spíše s termínem „přistěhovalecká politika“ používaným v knize *Přistěhovalectví a liberální stát*. Hammar totiž pod tímto pojmem zaštiťuje dvě oblasti politik, které označuje jako „regulace imigrace a kontrola cizinců“ a „politika vůči imigrantům“.⁴²

Politika vůči imigrantům podle Hammara zahrnuje podmínky života imigrantů. Mezi ty patří například pracovní a ubytovací podmínky, sociální, kulturní, i politické možnosti a povinnosti imigrantů, což se shoduje spíše s termínem integrační politiky podle Barši.⁴³

Regulace imigrace a kontrola cizinců je podle něj nejstarším aspektem imigrační politiky, přičemž Hammar v knize poznamenal, že podle některých je i jejím jediným aspektem. Spadají do něj pravidla a procedury týkající se výběru a vstupu občanů jiných zemí, ale také kontrola cizinců od jejich návštěvy po trvalý pobyt, včetně kontrol v zaměstnání či deportací. U regulace imigrace a kontroly cizinců analyzoval Hammar například pracovní imigraci či sjednocování rodin; kladl ale také důraz i na dobu trvání pobytu a status, který s dočasným či trvalým pobytem imigranti získávají. Dále popisoval výsledky analýzy na téma naturalizace, ačkoliv tuto oblast v úvodu nezmiňoval.⁴⁴

Naturalizace patří mezi sporné oblasti, protože bývá autory umístována do různých postavení vůči imigrační a integrační politice. Někteří autoři ji stejně jako Hammar zahrnují do imigrační politiky⁴⁵, jiní naturalizační politiku považují za samostatnou⁴⁶ a další ji zase zahrnují do integrační politiky⁴⁷. Dalším problémem je, že

⁴¹ „About Tomas Hammar,“ Open Democracy, zpřístupněno 9. 10. 2016, <https://www.opendemocracy.net/author/tomas-hammar>.

⁴² Tomas Hammar, *European Immigration Policy: A comparative study*, (Cambridge: Cambridge University Press, 2009), s. 7.

⁴³ Hammar, *European Immigration Policy*, s. 7-9 a Baršová a Barša, *Přistěhovalectví a liberální stát*, s. 10 – 11.

⁴⁴ Hammar, „Immigration regulation and aliens control,“ in *European Immigration Policy*.

⁴⁵ Např. IMPALA, Ashley Timmer a Jeffrey Williamson.

⁴⁶ Např. Martin Schain.

⁴⁷ Terri Givens a Adam Luedtke.

přestože je do některých prací zahrnována jako součást imigrační politiky, není v těchto pracích objasněno, jaké oblasti naturalizace jsou sledovány.

Tyto oblasti lze ale sledovat u jiných prací či databází, jako je například databáze MIPEX.⁴⁸ Ta se sice zabývá integrační politikou, ale indikátory k hodnocení přístupu k občanství v MIPEXu mohou být užitečné i pro situace, kdy je naturalizace zahrnována do imigrační politiky. První sledovanou oblastí občanství podle MIPEXu je způsobilost imigranta, tedy požadovaná délka pobytu imigranta v dané zemi. Dalším indikátorem jsou podmínky získání občanství, mezi které patří požadavek znalosti jazyka, úspory či čistý rejstřík. Dále pak jsou indikátorem záležitosti týkající se jistoty statutu občana, což značí zejména možné odebrání občanství naturalizovaného imigranta. Posledním indikátorem jsou podmínky dvojího občanství pro imigranta a druhou či třetí generaci.⁴⁹

Další práci zabývající se občanstvím je například článek Marca Morjé Howarda, který popisuje tři indikátory občanství. Prvním indikátorem je, zda země poskytuje občanství na základě *ius soli*, druhým je požadovaná doba pobytu předtím, než imigrant může získat občanství, a třetím indikátorem jsou podmínky dvojího občanství.⁵⁰

Knihy s názvem *Mechanisms of immigration control. A Comparative Analysis of European Regulation Policies*, jejíž hlavní editorkou byla Grete Brochmann ve spolupráci s Tomášem Hammarem, se zaměřovala na kontrolu imigrace. Termín kontrola je podle Brochmann často užíván jako synonymum pro častěji užívaný termín „regulace imigrace“, ačkoliv je v této knize kontrola definována jinak. Kontrola imigrace se odkazuje na pravidla a procedury týkající se vstupu a deportace cizinců a také další kontroly v průběhu jejich pobytu.⁵¹

V této knize jsou definovány dvě oblasti kontroly imigrace, a to externí a interní. Externí kontroly se podle Brochmann a Hammara skládají z těch na první pohled viditelnějších opatření, jako jsou například kontroly víz na hranicích a letištích, nebo legislativa proti pašování lidí a nelegální imigraci. Interní kontroly jsou další kontroly, které mohou být prováděny od vstupu imigrantů do země až po jejich naturalizaci, jako například užívání průkazů totožnosti, sankce pro zaměstnavatele nelegálních imigrantů,

⁴⁸ Migrant Integration Policy Index

⁴⁹ MIPEX, „Access to Nationality,“ zpřístupněno 2. 10. 2016, <http://mipex.eu/access-nationality>.

⁵⁰ Marc Morjé Howard, „The Impact of Far Right on Citizenship Policy in Europe: Explaining Continuity and Change,“ *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 36, č. 5 (2010), s. 737.

⁵¹ Grete Brochmann a Tomas Hammar, *Mechanisms of Immigration Control. A Comparative Analysis of European Regulation Policies*, (Oxford: Berg, 1999), s. 9.

kontroly v zaměstnání, doma, ve škole, na hodinách jazykových kurzů apod.⁵² Na tuto koncepci se odkazují i další autoři, například Jeroen Doomernik a Michael Jandl.⁵³

Stejnou strukturu imigrační politiky, jako ve své knize *European Immigration Policy* popisuje Hammar, tedy její širší pojetí a rozdělení na dva aspekty, přejali další autoři jako například Jeannette Money⁵⁴ či Terri Givens a Adam Luedtke⁵⁵. Dále například Margo DeLey ve svém článku použila koncepci imigrační politiky v onom užším smyslu v podobě vstupních restrikcí a kontroly hranic.⁵⁶

Tato díla vycházející jak z užšího, tak i z širšího pojetí imigrační politiky podle Hammara vykazují znaky teorie domácí politiky. Stejně tak i Hammarovu knihu *European Immigration Policy: A comparative analysis* lze zařadit k teorii domácí politiky, ačkoliv je v ní komparováno několik zemí. To je možné přisoudit tomu, že každou zemi analyzoval jiný autor a že tito jednotliví autoři se drželi plánu analýzy, který Hammar předložil v úvodu. V práci lze kromě teorie domácí politiky sledovat také náznaky institucionální teorie a teorie národní identity.

Knihy *Mechanisms of Immigration Control: A Comparative Analysis of European Regulation Policies*, editovaná Brochmann a také Hammarem podobně komparuje kontrolní mechanismy evropských zemí analyzovaných různými autory. Ze stejného důvodu jako *European Immigration Policy* také tíhne spíše k teorii domácí politiky, s určitými znaky teorie národní identity a institucionalismu. Vzhledem k tomu, že se jedná o kontrolní mechanismy, lze ale pozorovat také neorealistickejší aspekt v podobě jedné ze sledovaných dimenzí – národní bezpečnosti.

Oproti tomu dílo Barši a Baršové lze na první pohled zařadit k přístupu národní identity, protože se v práci odkazují na specifickou historii zkoumaných států, způsob budování národa a další národnostní vlivy specifické pro konkrétní stát. To lze pozorovat nejen v kapitolách zabývajících se jednotlivými státy, ale také v kapitole „Přistěhovalectví a národní identita“.⁵⁷

⁵² Brochmann a Hammar, *Mechanisms of Immigration Control*, s. 12 a 14.

⁵³ Jeroen Doomernik a Michael Jandl, *Modes of Migration Regulation and Control in Europe*, s. 23.

⁵⁴ Např. „Comparative Immigration Policy.“

⁵⁵ Terri Givens a Adam Luedtke, „European Immigration Politics in Comparative Perspective: Issue Salience, Partisanship and Immigrant Rights,“ *Comparative European Politics*, 3, č. 1 (2005), zpřístupněno pomocí EBSCOhost 18. 10. 2016.

⁵⁶ Margo DeLey, „French immigration policy since May 1981,“ *International Migration Review*, 17, č. 2 (1983), s. 196 – 211.

⁵⁷ Baršová a Barša, *Přistěhovalectví a liberální stát*, s. 30.

Stejný přístup vykazuje také dílo Martina Schaina, *The Politics of Immigration in France, Britain, and the United States: A Comparative Study*, což lze pozorovat v jednotlivých kapitolách o vybraných státech a také v úvodní kapitole. V knize je řečeno, že všechny z vybraných států jsou státy, do kterých směřuje velké množství imigrantů, a přesto mají různé přístupy k imigrační i integrační politice. Dále je nastíněno, že důvodem je jejich specifická historie a národní identita. Ve své knize Schain rozděluje imigraci podle délky pobytu, a to na sezónní a dlouhodobou, podle způsobu vstupu, a to rodinnou, ekonomickou, studentskou, a dále také azylovou politiku a opatření proti nelegální imigraci. Samostatnou kategorií imigračních politik je pro něj naturalizace a také integrace imigrantů.⁵⁸

Lze tedy pozorovat, že různí autoři zahrnují do imigrační politiky různé oblasti. Někteří autoři dokonce rozeznávají imigrační politiku jen podle způsobu vstupu imigrantů do hostitelské země.⁵⁹ Většina z výše zmíněných však následuje Hammara a buď širší, či užší definici imigračních politik. Užší vyměření imigračních politik koresponduje s termínem imigrační politiky podle Barši a Baršové.

1.2 Metodologický rámec práce

Ačkoliv imigrační politika není tvarována jedním určitým vlivem, lze říci, že se tato práce teoreticky řadí k přístupu domácí politiky, a to z toho důvodu, že jsou v ní sledovány primárně změny v legislativě ohraničené obdobím vlády konkrétní politické strany. Vůči přístupu New Labour k imigrační politice se také vymezují další politické strany, zejména konzervativci. Podobný princip lze tedy pozorovat u prací patřících k teorii domácí politiky.

Byla zvolena tři výzkumná kritéria, jejichž cílem je zjistit, jak se v komparovaných obdobích lišila imigrační politika pomocí analýzy legislativy, projevů, a dalších zdrojů, jako jsou například vládní plány.

Jako první výzkumné kritérium této práce byly zvoleny regulace vstupu. V tomto kritériu je sledována rodinná, ekonomická a studentská imigrace. Tyto způsoby vstupu

⁵⁸ Martin Schain, *The Politics of Immigration in France, Britain and the United States: A Comparative Study*.

⁵⁹ Ather H. Akbari a Martha MacDonnald, „Immigration Policy in Australia, Canada, New Zealand and the United States: An Overview of Recent Trends,“ *International Migration Review*, 48, č. 3 (2014), s. 801 – 822.

imigrantů jsou také rozeznávány například v databázi imigrační politiky IMPIC⁶⁰, IMPALA⁶¹, ale i ve většině prací popsanych výše.

Oblastmi sledovanými v rámci tohoto kritéria jsou požadavky způsobilosti a podmínky vstupu imigrantů, nepřímé restrikce, a kvóta. Mezi požadavky způsobilosti a podmínky vstupu imigrantů patří například věk, pohlaví, vzdělání, znalost jazyka, národnost, ale také čistý trestní rejstřík imigranta. Poslední příklad je převzat od autorů Ashley Timmer a Jeffreyho Williamsona, kteří ve svém článku *Immigration Policy Prior to the 1930's* vytvořili vlastní škálu restriktivnosti, jejíž jednotlivé stupně se vyznačovaly různými indikátory.⁶² Mezi požadavky na přijímající stranu patří například sektorové restrikce, poplatky, platové restrikce, odbory, přednostní inzerce pro země EU, ale také požadavky na vzdělávací instituce. Toto rozdělení, na kterém lze pozorovat restriktivnost či otevřenost regulací vstupu, je převzato z článku Martina Ruhse⁶³ týkajícího se pracovních imigrantů a bylo rozšířeno na všechny skupiny imigrantů.

Jako druhé výzkumné kritérium byly zvoleny kontrolní mechanismy. Sledované oblasti tohoto výzkumného kritéria jsou externí a interní kontroly. Externí kontroly zahrnují ochranu hranic a dalších přístupových bodů, jako jsou například letiště či přístavy, a další legislativu proti nelegální imigraci a pašeráctví osob, jako například odpovědnost dopravce za převoz imigranta bez dokumentů. Interní kontroly zahrnují veškeré kontroly imigrantů nacházejících se na území daného státu, až do doby jejich naturalizace či odjezdu. Mezi tyto kontroly patří například kontroly v zaměstnání, doma, ve škole, ale i zřízení průkazů totožnosti pro imigranty. Další oblastí jsou způsoby prevence před tím, aby se legální imigrant stal nelegálním imigrantem. Krom toho do interních kontrol patří také rozhodnutí o deportacích a sankce pro zaměstnavatele nelegálních imigrantů.

⁶⁰ Mark Helbling et al., „Immigration Policies in Comparison (IMPIC) Index: The Importance of Sound Conceptualization,“ *Migration and Citizenship*, 1, č. 2, (2013), s. 11 – 12 a Liv Bjerre et al., „Conceptualizing and Measuring Immigration Policies: A Comparative Perspective,“ *International Migration Review*, 49, č. 3 (2015), s. 559 – 560.

⁶¹ Justin Gest et al., „Measuring and Comparing Immigration Policies Globally: Challenges and Solutions,“ *Global Policy*, 5, č. 3 (2014).

⁶² Ashley Timmer a Jeffrey Williamson, „Immigration Policy Prior to the 1930's: Labor Markets, Policy Interactions and Globalization Backlash,“ *Population and Development Review*, 24, č. 4 (1998), s. 741.

⁶³ Martin Ruhs, „Labor immigration policy and the rights of migrant workers: an empirical analysis of 46 high and middle income countries,“ *APSA 2013 Annual Meeting Paper; American Political Science Association 2013 Annual Meeting*, zpřístupněno 15. 10. 2016, https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2301614.

Třetím výzkumným kritériem byla zvolena naturalizace imigrantů. Prvním indikátorem, který je v případě tohoto výzkumného kritéria sledován, jsou podmínky získání občanství, mezi které patří nutná doba trvalého nepřetržitého pobytu, znalost jazyka, reálií a další. Druhá sledovaná oblast se zabývá jistotou statutu a záležitostmi týkajícími se důvodu odmítnutí žádosti o naturalizaci. Indikátory jsou v tomto případě převzaty z těch, které jsou popsány v teoretické části práce, pouze zjednodušeny a aplikovány pouze na naturalizaci, nikoliv další způsoby získání občanství.

První část práce se zaměřuje na vytyčení teoretického a metodologického rámce, na který navazují druhá, třetí a čtvrtá kapitola, které se zabývají třemi výzkumnými kritérii popsány v metodologickém rámci práce. V metodologické části byly dále popsány jednotlivé indikátory, s jejichž pomocí jsou ve výzkumných kritériích sledovány změny ve směřování imigrační politiky a také její otevřenost či uzavřenost.

2. Regulace vstupu

2.1 Požadavky způsobilosti a podmínky vstupu imigrantů

Regulace vstupu pracovních imigrantů byla v průběhu vlády New Labour subjektem největších legislativních úprav a změn. V legislativě lze pozorovat dlouhodobou a krátkodobou pracovní imigraci, a také podskupiny podle kvalifikace imigranta.

Plány na změnu vstupních pravidel pro ekonomické imigranty byly ohlášeny roku 2000 v projevu ministryně imigrace Barbary Roche, přičemž první náznaky těchto plánů byly předestřeny již v roce 1998.⁶⁴ Samotné změny započaly v druhém volebním období Tonyho Blaira a zpočátku se zaměřovaly pouze na vysoce kvalifikované imigranty. Program pro vysoce kvalifikované migranty z roku 2002 měl za cíl přivést do země mladé pracovníky s vysokoškolským titulem a vysokými předchozími příjmy, a to zejména z toho důvodu, že by byli déle v produktivním věku mohli tak déle přispívat společnosti.⁶⁵

Tento koncept vysoce kvalifikovaného imigranta byl zachován téměř beze změn v průběhu třetího volebního období Tonyho Blaira a byl vložen do plánů na sjednocení vstupních podmínek pro imigranty v dokumentu *Kontrola našich hranic: Aby migrace byla pro Británii přínosem*, který se inspiroval australským příkladem.⁶⁶ Navíc v tomto plánu vznikly dvě další podkategorie, a to investoři a podnikatelé.⁶⁷

Gordon Brown projevil vysoce kvalifikovaným imigrantům velkou podporu, protože podle něj byli spolu se studenty nejdůležitějšími imigranty, zejména z důvodu ekonomické podpory země, ale také z kulturních a sociálních důvodů.⁶⁸ Krátce po tomto projevu začal fungovat bodový systém. V něm však nastaly oproti plánům vzniklým za vlády Tonyho Blaira změny, a to přidáním post-studijní podkategorie, která byla určena pro absolventy studia ve Spojeném království. Ti tam díky ní ještě dva roky mohli

⁶⁴ Alex Balch, *Managing Labour Migration in Europe: Ideas, Knowledge and Policy Change*, s. 125–126.

⁶⁵ *Age Assessment*, The National Archives, Home Office, nečíslováno, zpřístupněno 4. 9. 2016, https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/257806/ageassessment.pdf, a *Secure Borders, Safe Haven: Integration with Diversity in Modern Britain*, Home Office, zveřejněno roku 2002, zpřístupněno 5. 10. 2016, https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/250926/cm5387.pdf.

⁶⁶ *Controlling our Borders, Making Migration Work for Britain*, Home Office, zveřejněno v únoru 2005, zpřístupněno 15. 10. 2016, s. 13 – 15, https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/251091/6472.pdf.

⁶⁷ *Ibidem*, s. 16 a 37.

⁶⁸ „Speech on Managed Migration and Earned Citizenship,“ Peterjepson.com, s. 2 – 3, zpřístupněno 5. 11. 2016, <http://www.peterjepson.com/law/Citizen/PM's%20Citizenship%20speech.pdf>.

pracovat.⁶⁹ Původní obecná podkategorie pro imigranty, kteří splňovali bodové minimum a mohli tak přijít do země bez pracovní nabídky, byla záhy zrušena.⁷⁰

Vláda chtěla na přelomu tisíciletí vyjít vstříc zejména zaměstnavatelům, protože bylo období ekonomické prosperity a vznikla tak větší poptávka po zaměstnancích, kteří by obsadili nově vzniklá pracovní místa.⁷¹ Na konci druhého volebního období Tonyho Blaira byla v rámci sjednocení vstupních podmínek do jednoho systému představena kategorie pro kvalifikované imigranty. Ti měli mít vzdělání ekvivalentní nebo vyšší než britské „A Levels“.⁷² Jen dva měsíce po volbách roku 2005, kdy opět zvítězili labouristé, byl zveřejněn dokument s názvem *Selektivní vstup: Aby migrace byla pro Británii přínosem*, který nastínil plány na bodování kvalifikovaných imigrantů.⁷³

Podle plánů na bodový systém zveřejněných v roce 2006 měla být druhá kategorie určena primárně pro kvalifikované migranty, kteří chtěli zaplnit tzv. nedostatková povolání. Dále byli do této kategorie přesunuti zaměstnanci zahraničních vlád či mezinárodních firem, sportovci, a duchovní, kteří byli v původním plánu zařazeni do čtvrté kategorie.⁷⁴

V tomto případě se pravidla bodového systému po jeho zavedení vládou Gordona Browna příliš nezměnila. Byla sice primárně určena pro zaplnění pracovních míst ze seznamu nedostatkových povolání, ale pokud imigrant splňoval další podmínky, mohl přijít do Spojeného království i s pracovní nabídkou povolání mimo tento seznam.⁷⁵

⁶⁹ „Highly skilled migrants under the point based system: Statement of intent,“ The National Archives, Border and Immigration Agency Communications Directorate, zveřejněno v prosinci 2007, zpřístupněno 8. 10. 2016, s. 12, <http://webarchive.nationalarchives.gov.uk/20140110181512/http://www.bia.homeoffice.gov.uk/sitecontent/documents/managingourborders/pbsdocs/statementofintent/highlyskilledunderpbs.pdf?view=Binary>.

⁷⁰ „Tier 1 (General) Visa,“ gov.uk, zpřístupněno 8. 10. 2016, <https://www.gov.uk/tier-1-general>.

⁷¹ *Modes of Migration Regulation and Control in Europe*, s. 188–189.

⁷² Britský ekvivalent maturity nutný k dalšímu studiu

⁷³ *Selective Admission: Making Migration Work for Britain*, Home Office, zveřejněno v roce 2005, zpřístupněno 12. 10. 2016, s. 28, <http://www.statewatch.org/news/2005/jul/uk-selective-admission-consult.pdf>.

⁷⁴ *A Points-Based System: Making Migration Work For Britain*, Home Office, zveřejněno v březnu 2006, zpřístupněno 12. 9. 2016, s. 26, https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/272243/6741.pdf.

⁷⁵ „How the point based system works,“ The National Archives, Home Office, UK Border Agency, zpřístupněno 10. 10. 2016, <http://webarchive.nationalarchives.gov.uk/20140110181512/http://www.bia.homeoffice.gov.uk/managingborders/managingmigration/apointsbasedsystem/howitworks>.

V roce 2010 Gordon Brown oznámil restriktivní změny bodového ohodnocení pro první a druhou kategorii bodového systému.⁷⁶

Všechny plány na imigrační systém před rezignací Tonyho Blaira obsahovaly třetí kategorii pro nekvalifikované imigranty. Od té však bylo za vlády Gordona Browna upuštěno z důvodů dostačujících počtů imigrantů přicházejících z nových členských zemí EU, a také z důvodu nastupující ekonomické krize.⁷⁷ Vzhledem k tomu, že se New Labour v prvních letech vlády potýkala spíše s problémem velkého množství žádostí o azyl, nevěnovala veřejnost ani média nekvalifikovaným imigrantům pozornost. Po rozšíření EU ale začala být legální imigrace významným tématem.⁷⁸

Plány týkající se poslední oblasti imigrace prodělaly na konci Blairovy vlády velké změny. Nejprve v roce 2005 v dokumentu o kontrole hranic byli do čtvrté kategorie spolu se studenty zahrnuti zvláštní pracovní či krátkodobí imigranti, jako například specialisté zahraničních vlád či mezinárodních společností.⁷⁹ Krátce po volbách roku 2005 byla pro tyto pracovní imigranty představena samostatná kategorie, která byla rozšířena o imigranty spadající do mobility mladistvých a kulturní výměny.⁸⁰ Podle plánů na bodový systém měli samozřejmě být bodováni stejně jako ostatní imigranti. Nakonec byli v této kategorii ponecháni pouze dočasní imigranti, jejichž hlavním důvodem pro pobyt nebyl výdělek.⁸¹

Bodový systém přijatý vládou Gordona Browna ponechal pátou kategorii tak, jak bylo naplánováno za vlády Tonyho Blaira, přičemž imigranti, kteří chtěli využít program pro mobilitu mladistvých, měli navíc restriktivní podmínku omezující věk žadatele.⁸²

Podmínky pro imigranty, kteří chtěli přijít studovat do Spojeného království, také prošly velkými změnami. Vláda Tonyho Blaira zveřejnila první změny pro studentské imigranty v roce 2005, v plánu o kontrole hranic. Pro studenty byla vyhrazena čtvrtá

⁷⁶ „UK Tier 1 visa and Tier 2 visa – Major changes since 6 April,“ *workpermit.com*, zveřejněno 21. března 2010, zpřístupněno 11. 10. 2016. <http://www.workpermit.com/news/2010-03-21/uk/tier-1-and-tier-2-major-changes-6-april.htm>.

⁷⁷ „UK Five Tier Point-Based Immigration System,“ *workpermit.com*, zpřístupněno 8. 10. 2016, <http://www.workpermit.com/immigration/united-kingdom/uk-five-tier-points-based-immigration-system>.

⁷⁸ Gareth Mulvey, „Immigration Under New Labour,“ s. 1485.

⁷⁹ *Controlling our Borders*, s. 16 a 17.

⁸⁰ *Selective Admission*, s. 4 a 28.

⁸¹ *A Points-Based System*, s. 16–17, 21–24, 33–35.

⁸² „How the point based system works,“ The National Archive, Home Office.

kategorie, kterou sdíleli se zvláštními pracovními imigranty. Stejně jako oni museli mít i studenti zajištěného sponzora V jejich případě byla sponzorem vzdělávací instituce.⁸³

Po volbách roku 2005 byla čtvrtá kategorie vyhrazena pouze pro studenty. Na sponzorství byl od té doby kladen větší důraz vzhledem k tomu, že vláda měla v plánu změnit systém tak, aby bylo jednotlivé povolení ke vstupu či pobytu spojeno s konkrétní institucí. Kromě toho byly nastíněny plány na bodování studentů stejně, jako tomu bylo u ekonomických migrantů.⁸⁴ V dalších dokumentech již pro studenty nebyly do konce vlády Tonyho Blaira představeny další změny. Bodový systém byl spuštěn během vlády Gordona Browna, a kategorie pro studenty prošla menšími změnami, zejména další kategorizací podle věku studentů.⁸⁵ Po spuštění bodového systému však Gordon Brown hovořil o zpřísnění podmínek pro studenty, a to konkrétně o povinných testech jazykových schopností studentů. Další změnou bylo dočasné omezení žádostí o studentská víza pro žadatele z Číny, u kterých bylo podezření na časté podvody.⁸⁶

Změny týkající se rodinné imigrace byly na rozdíl od ostatních poněkud méně významné a také méně časté. Paradoxně ale byla změna týkající se sjednocování rodin prvním zásahem New Labour do imigrační politiky.

Roku 1997 tedy zrušila vláda New Labour zákon s názvem *Primary Purpose Rule*. Tento zákon se týkal regulace vstupu chotí-cizinců do Spojeného království a vešel v platnost za vlády Konzervativní strany. Znamenal poměrně velkou komplikaci pro imigranty, kteří se chtěli přesídlit do Spojeného království za svým manželem či manželkou. Manželé totiž museli sami prokazovat, že jejich sňatek nebyl uzavřen právě z důvodu získání povolení k pobytu ve Spojeném království. Po zrušení tohoto zákona tak imigrační úředníci sami museli poukázat na podezření zneužití sňatku pro získání povolení k pobytu, nikoli naopak. Od roku 1997 se začaly počty imigrantů přicházejících z důvodu sjednocení manželů zvyšovat, a je pravděpodobné, že zrušení *Primary Purpose Rule* mělo na tento nárůst vliv.⁸⁷

⁸³ *Controlling our Borders*, s. 16 a 17.

⁸⁴ *Selective Admission*, s. 28.

⁸⁵ „How the point-based system works,“ The National Archives, Home Office, UK Border Agency.

⁸⁶ Helene Mulholland, „Gordon Brown unveils tougher immigration rules,“ *The Guardian*, zveřejněno 12. 11. 2009, zpřístupněno 8. 10. 2016, <https://www.theguardian.com/politics/2009/nov/12/gordon-brown-announces-new-immigration-rules>.

⁸⁷ Katharine Charsley „Marriage related immigration to the UK,“ *International Migration Review*. 46, č.

Povolení k pobytu za účelem sjednocení rodin mohli získat kromě manželů také jejich nezletilí potomci a další rodinní příslušníci, jako například rodiče či prarodiče starší šedesáti pěti let, kteří neměli v zemi původu žádné další příbuzné. Takto příchozí ale již nemohli do Spojeného království dále přivádět své příbuzné, aby se zamezilo takzvané řetězové imigraci.⁸⁸ Zvláštností politiky sjednocování rodin ve Spojeném království bylo, že se jí oproti jiným státům mohly účastnit i nesezdané páry.⁸⁹

Dva roky před Blairovou rezignací byly zveřejněny plány na zvýšení minimálního věku manželů, kteří přicházeli v rámci sjednocení rodin, na osmnáct let. Toto opatření bylo zavedeno z důvodu boje proti nuceným sňatkům, přičemž bylo také uvedeno, že manželé museli navíc prokázat, že jejich manželství trvalo již dva roky.⁹⁰ Krom toho byla zavedena další restrikce, a to nutný souhlas *Secretary of State* se sňatkem britského a nebritského občana, přičemž jediná výjimka byla povolena anglikánské církvi. Toto téma bylo velmi kontroverzní a výjimka pro anglikánskou církev byla záhy zrušena.⁹¹ Nedobrovolné sňatky byly problémem také za vlády Gordona Browna, který se na toto téma vyjádřil v proslovu z února roku 2008. Ze stejného důvodu v něm hovořil o plánech na další zvýšení minimálního věku manželů, a to na dvacet jedna let. Dále hovořil o zpřísnění vstupních testů.⁹²

2.2 Nepřímé restrikce

Hlavním nástrojem jak omezit imigraci a neuvolit přitom přísnější podmínky na samotné imigranty, je určit nedostatkové pracovní sektory a minimální platové ohodnocení, které by musel imigrant získat, pokud by jeho zaměstnání nebylo na seznamu nedostatkových. V plánu na bodový systém z roku 2006 bylo nastíněno, že schémata, která byla v minulosti přijata, aby imigranti zaplnili pracovní místa v určitých oblastech zpracování potravin, zemědělství či pohostinství, měla být postupně rušena.⁹³

V návaznosti na připojení nových zemí v květnu roku 2004 do Evropské Unie byl po volbách roku 2005 zcela zrušen program *Sector based Scheme* v oblasti pohostinství,

4 (2012), s. 864, a *Control of Immigration: Statistics, United Kingdom 2003*, Home Office, zveřejněno v listopadu 2004, zpřístupněno 12. 10. 2016, s. 64, https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/251055/6363.pdf.

⁸⁸ *Controlling our Borders*, s. 21 a 22.

⁸⁹ Will Somerville, *Immigration Under New Labour*, s. 57.

⁹⁰ *Controlling our Borders*, s. 21 a 22.

⁹¹ Wray, „An Ideal Husband?“, s. 313.

⁹² „Speech on Managed Migration and Earned Citizenship“, s. 4 – 7.

⁹³ *A Point Based System*, s. 30.

který byl zaveden o dva roky dříve⁹⁴. To mělo za důsledek významné snížení počtů neevropských sezónních nekvalifikovaných imigrantů.⁹⁵ Jeho zbývající část měla být zrušena roku 2006, a zrušení *Seasonal Agricultural Worker Scheme* bylo naplánováno na rok 2010. Oblast učitelství, administrativy či ošetrovatelství byly v té době stále považovány za nedostatkové obory.⁹⁶ Se sezónními schématy se dále pojila problematika zneužívání imigrantů zprostředkovateli, kteří po imigrantech mohli chtít úplatek za zajištění pracovního místa ve schématu.⁹⁷ V roce 2001 bylo také zakázáno podávat placené rady týkající se imigrace, pokud daný člověk nebyl zaregistrován na OISC.⁹⁸

Vzhledem k ekonomické situaci po roce 2008 hovořil Brown o odebrání oblastí ze seznamu nedostatkových povolání, čímž by se snížily počty kvalifikovaných neevropských imigrantů. Ze seznamu měli být podle něj vyjmuti postupně v nejbližších letech například ošetrovatelé, technici, náhradní učitelé či šéfkuchaři. To by znamenalo snížení počtů migrantů odhadem o více než 250 000. Tato povolání měla být vyjmuta ze seznamu poté, kdy by byla tréninková centra schopna dodat dostatečná množství rekvalifikovaných pracovníků.⁹⁹ Ve svém dalším proslovu Brown oznámil, že vyjmutí šéfkuchařů a ošetrovatelů ze seznamu bylo naplánováno do roku 2014.¹⁰⁰ Krátce po tomto proslovu vzešla v platnost změna pro druhou kategorii bodového systému. Žadatel ucházející se o místo, které nebylo na seznamu nedostatkových, tak musel vydělávat 20 000 £ ročně.¹⁰¹

Podobně měl Brown v plánu snížit počty neevropských studentů. Studentská visa byla podle něj často zneužívána ekonomickými imigranty a Brown tomu chtěl zamezit mimo jiné tím, že chtěl zvýšit minimální úroveň vzdělávacího kurzu pouze na kurzy vysokoškolské. Dále byl také po kontrolách snížen počet vzdělávacích institucí, které mohly studenty „sponzorovat“, a to ze 4000 na 1800.¹⁰²

⁹⁴ Richard M. Stana, *Foreign Workers: Information on Selected Countries' Experience*, s. 107.

⁹⁵ *Selective Admission*, s. 26.

⁹⁶ *A Point Based System*, s. 30.

⁹⁷ Stana, *Foreign Workers*, s. 23.

⁹⁸ Balch, *Managing Labour Migration*, s. 121, OISC – Office of the Information Services Commissioner.

⁹⁹ Mulholland, „Gordon Brown unveils tougher immigration rules“, *The Guardian*.

¹⁰⁰ „Brown tells illegal migrants: ‘You are not welcome‘“, *BBC*, zveřejněno 31. 3. 2010, zpřístupněno 18. 10. 2016, http://news.bbc.co.uk/2/hi/uk_news/politics/8595973.stm.

¹⁰¹ „UK Tier 1 visa and Tier 2 visa – Major changes since 6 April“, *workpermit.com*, zveřejněno 21. března 2010, zpřístupněno 11. 10. 2016, <http://www.workpermit.com/news/2010-03-21/uk/tier-1-and-tier-2-major-changes-6-april.htm>.

¹⁰² „UK Tier 1 visa and Tier 2 visa – Major changes since 6 April“, *workpermit.com*.

Omezení imigrace tím, že se pracovní nabídky dostaly nejprve k místním obyvatelům a občanům z EEA, bylo zavedeno na konci vlády Tonyho Blaira. Kvalifikovaným neevropským imigrantům mohlo být pracovní místo nabídnuto až poté, když nebyl zaměstnavatel schopen post obsadit osobami z EEA po dobu dvou týdnů od počátku inzerce.¹⁰³ Gordon Brown měl v plánu toto pravidlo ještě dále zpřísnit tím, že by doba, kdy musela být pracovní pozice inzerována pouze ve Spojeném království a EEA, byla prodloužena ze dvou na čtyři týdny.¹⁰⁴

Další oblastí, ve které proběhly velké změny, byly poplatky za podání žádosti. Ty se v průběhu let vlády Tonyho Blaira mírně zvyšovaly pro všechny kategorie imigrantů. Výrazně se ale některé poplatky zvýšily v roce 2006, mezi nimi byl například poplatek za žádost o pracovní vízum či o trvalý pobyt.¹⁰⁵ Největší ohlas vyvolalo zvýšení poplatků za vlády Gordona Browna na počátku roku 2010. Poplatky pro imigranty, kteří se již ve Spojeném království nacházeli, jako například za žádost o občanství či žádost o trvalý pobyt, byly v roce 2010 zvýšeny jen o 15 a 20 £, oproti tomu poplatek za žádost nového imigranta o pobyt ve Spojeném království byl zvýšen o téměř 60 £. Nejkontroverznějším zvýšením však prošel poplatek za vízum pro rodiče staršího 65 let, u kterého se cena zdvojnásobila na více než 1600 £.¹⁰⁶

2.3 Kvóty

Kvóty patří mezi velmi zajímavé oblasti imigračních politik, protože mohou velmi výrazně omezit počty všech skupin imigrantů. Tony Blair o kvótách hovořil ve svém proslovu týkajícím se tématu imigrace na jaře roku 2004 ve spojitosti s připojením nových států k EU.¹⁰⁷ Vzhledem k připojení těchto zemí k Evropské Unii a vstupu evropských imigrantů na pracovní trh byly sníženy kvóty pro schéma pro sezónní zemědělské pracovníky z 25 000 ročně na 16 250.¹⁰⁸ To dokazuje jejich problematičnost – nejsou schopné reagovat na poptávku po pracovnících bez externích změn.¹⁰⁹

¹⁰³ *A Point Based System*, s. 30.

¹⁰⁴ Mulholland, „Gordon Brown unveils tougher immigration rules,“ *The Guardian*.

¹⁰⁵ Somerville, *Immigration Under New Labour*, s. 76.

¹⁰⁶ Alan Travis, „Super-rich offered £15,000 fast-track UK visa renewals to avoid delays,“ *The Guardian*, zveřejněno 20. 1. 2010, zpřístupněno 1. 12. 2016, <https://www.theguardian.com/uk/2010/jan/20/visas-immigration-fees-increase>.

¹⁰⁷ „Full text: Blair's migration speech,“ *The Guardian*, zveřejněno 27. 4. 2004, zpřístupněno 9. 10. 2016, <http://www.theguardian.com/politics/2004/apr/27/immigrationpolicy.speeches>.

¹⁰⁸ *A Point Based System*, s. 30.

¹⁰⁹ Stana, *Foreign Workers*, s. 24.

Kvóty byly zmíněny také v roce 2005 v plánu Kontrola našich hranic ve spojitosti s třetí kategorií, do které spadali nekvalifikovaní imigranti. V tomto plánu bylo avizováno utažení kvót a také práce pouze na pevně danou dobu.¹¹⁰ Před volbami roku 2005 se Tony Blair ve svém proslovu vymezoval vůči Konzervativní straně a odmítal jejich přístup k imigraci a azylu. Nesouhlasil s tehdejšími předsedou konzervativní strany Michaelem Howardem, podle kterého měly být jádrem imigrace a azylu právě kvóty.¹¹¹

Gordon Brown měl stejně jako Tony Blair ke kvótám negativní postoj, který projevil například ve svém listopadovém proslovu roku 2009. Ten byl stejně jako u Blaira reakcí na předvolební kampaň Konzervativní strany. Vzhledem k tomu, že v následujícím roce měl být zrušen i poslední program pro imigranty, který využíval kvóty, a kategorie pro nekvalifikované pracovní imigranty v bodovém systému nebyla přijata, byly kvóty na pracovní imigraci za Brownovy vlády zcela zrušeny. Podle Browna by uvalení kvót na zbývající kategorie neevropských pracovních imigrantů znemožnilo britským firmám jednat flexibilně, a dokonce by podle něj mohly kvóty poškodit ekonomiku z důvodu nezaplnění pracovních míst některých velmi potřebných povolání.¹¹²

¹¹⁰ „UK – SAWS quota to be reduced under immigration review,“ *workpermit.com*, zveřejněno 28. 4. 2004, zpřístupněno 15. 10. 2016, http://www.workpermit.com/news/2004_04_28/uk/saws_quotas.htm.

¹¹¹ „Full text: Tony Blair’s speech on asylum and immigration,“ *The Guardian*, zveřejněno 22. 4. 2005, zpřístupněno 10. 10. 2016, <https://www.theguardian.com/politics/2005/apr/22/election2005.immigrationandpublicservices>.

¹¹² Mulholland, „Gordon Brown unveils tougher immigration rules,“ *The Guardian*.

3 Kontrolní mechanismy

3.1 Vnější kontrolní mechanismy

Po své výhře New Labour nastínila určitá opatření týkající se všech oblastí imigrační politiky v bílé knize s názvem *Spravedlivější, rychlejší a přísnější* – moderní přístup k imigraci a azylu, vydané roku 1998. Přístup k imigračním kontrolám měl být podle knihy integrovaný, informovaný, otevřený a zejména, jak již napovídá název, *spravedlivější, rychlejší a pevnější*.

Velkou změnou byly nové balíčky, které měly změnit všechny kroky kontrol. Předvstupní kontroly měly být důkladné, aby nebylo jednoduché je obejít například kradenými či falešnými doklady, zároveň však neměly odrazovat od návštěvy Spojeného království jiné, než ekonomické migranty, jako například studenty, obchodníky či turisty. V procesu kontrol plánovala vláda co nejlépe využít moderní technologie. Změny ve struktuře vstupních kontrol byly také důležitým aspektem, jelikož počet cestujících vstupujících na území Spojeného království narostl za pět let o 50 %, zatímco počet zaměstnanců pracujících jako úředníci u vstupních kontrol narostl za stejné období jen o 10 %.¹¹³

Oblast vnějších kontrol legislativa upravovala zákonem *Terrorism Act* z roku 2000, který umožňoval tzv. *stop and search* – zastav a prohledej – bez důvodného podezření.¹¹⁴ To však bylo v roce 2010 zakázáno soudem pro lidská práva a v praxi bylo od této praktiky upuštěno již v roce 2005 prostřednictvím zákonu *Prevention of Terrorism Act* z roku 2005, kdy bylo zavedena potřeba důvodného podezření.¹¹⁵ Další protiteroristický zákon s názvem *Antiterrorism and Security Act* vznikl v návaznosti na teroristický útok, který se stal 11. září 2001 v New Yorku. Zákon se zaměřoval zejména na leteckou bezpečnost, umožňoval například zadržení letadla a zvýšil pokuty za vstup na letiště bez povolení. Dále umožňoval také zadržet podezřelého z terorismu na dobu neurčitou a ukládat data otisků prstů po dobu deseti let, a to z toho důvodu, aby zadrženého případně dokázali v budoucnosti znovu zadržet, pokud by se snažil dostat do Spojeného

¹¹³ *Fairer, Faster and Firmer – A Modern Approach to Immigration and Asylum*, Home Office, zveřejněno v červenci 1998, zpřístupněno 8. 9. 2016, kapitola 5 a 6, https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/264150/4018.pdf.

¹¹⁴ *Terrorism Act, 2000*, zpřístupněno 20. 10. 2016, část V., <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2000/11/enacted>.

¹¹⁵ *Prevention of Terrorism Act, 2005*, zpřístupněno 20. 10. 2016, část 2., <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2005/2/enacted>.

království pod jinou identitou.¹¹⁶ Po nástupu Gordona Browna nebyl již na protiteroristickou legislativu kladen velký důraz.

V rámci boje proti nelegální imigraci byly v zákonu *Nationality, Immigration and Asylum Act* z roku 2002 obsaženy změny kontrol na hranicích, kontrol lodí či letadel, a dokonce také kontrol přístavů evropského hospodářského prostoru. Zde bylo mimo jiné určeno, že za převážení ilegálního imigranta mohl dopravce dostat pokutu až 2000 £. V případě, že člověk neoznámil přítomnost nelegálního imigranta, či mu dokonce ve vstupu do země pomohl falšovanými dokumenty, mohl být potrestán až 10 lety odnětí svobody a finanční pokutou.¹¹⁷

Další plány na změny v oblasti boje proti ilegální imigraci byly popsány v roce 2005 v pětileté strategii pro imigraci a azyl s názvem *Kontrola našich hranic: aby byla migrace pro Británii přínosem*. Největší důraz byl stejně jako roku 1998 v bílé knize *Spravedlivější, rychlejší a přísnější kladen na integraci a modernizaci technologií*, které byly používány například ke kontrole otisků prstů. Dále se hovořilo o zvýšení kontrol malých přístavů, jelikož ty začaly být vzhledem k přísným kontrolám velkých přístavů užívány ilegálními imigranty jako vstupní body do země. S tím se pojilo také prohlášení o snaze předejít deportací ilegálních imigrantů tužší kontrolou hranic.¹¹⁸ O rok později byla rozšířena možnost prohledávání lodí a letadel zákonem *Immigration, Asylum and Nationality Act* i na ty lodě a letadla, která ze země odlétala.¹¹⁹

Zaměření vnějších kontrolních mechanismů za vlády Gordona Browna se soustředilo spíše na změny v kontrolních organizacích. V roce 2009 bylo povoleno celníkům a imigračním úředníkům sdílet informace, a imigračním úředníkům bylo také povoleno provádět některé funkce, které doposud náležely pouze celníkům. Zákon také určil, že se *UK Border Agency*¹²⁰ měla zabývat i pohraničními celními záležitostmi.¹²¹ *UK Border Agency* navázala na *Border and Immigration Agency*, která byla založena

¹¹⁶ Anti-terrorism, Crime and Security Act, 2001, zpřístupněno 20. 10. 2016, část II., III., IV., <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2001/24/enacted>.

¹¹⁷ Nationality, Immigration and Asylum Act, 2002, zpřístupněno 22. 10. 2016, část VI. A VII., <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2002/41/enacted>.

¹¹⁸ *Controlling our Borders*, s. 25–27.

¹¹⁹ Immigration, Asylum and Nationality Act, 2006, zpřístupněno 26. 10. 2016, část „Information“, <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2006/13/enacted>.

¹²⁰ Britská agentura pro ochranu hranic.

¹²¹ Borders, Citizenship and Immigration Act, 2009, zpřístupněno 18. 10. 2016, část I., <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2009/11/enacted>.

v roce 2007.¹²²

Dlouhodobým tématem bylo pašování nelegálních imigrantů, a to konkrétně za účelem nucené prostituce. Zákon *Nationality, Immigration and Asylum Act* z roku 2002 upravil legislativu v oblasti převážení a oznamování nelegálního imigranta, ale také napomáhání k nelegální imigraci. Navíc zákon uvedl za pašování za účelem prostituce až čtrnáctiletý trest a neomezenou finanční pokutu.¹²³ V roce 2007 byla v *UK Borders Bill* upravena problematika pašování za účelem prostituce specifikací, že se zákon vztahuje nejen na organizaci samotného pašování ve Spojeném království, ale také pokud se plánovalo mimo něj, a to jak občany Spojeného království, tak i cizinci.¹²⁴

3.2 Vnitřní kontrolní mechanismy

Stejně jako u vnějších kontrolních mechanismů, i vnitřní kontrolní mechanismy byly zmíněny v bílé knize *Spravedlivější, rychlejší a přísnější* z roku 1998. Podobně jako u předvstupních a vstupních kontrol, i u vnitřních kontrol byl kladen velmi velký důraz na modernizaci systému, zavedení počítačových databází apod., což mělo za úkol nahradit většinu papírové dokumentace.¹²⁵

V návaznosti na zrušení *Primary purpose rule* zavedl *Immigration and Asylum Act* z roku 1999 určité změny ohledně požadavků na imigranty přicházející do Spojeného království v rámci sjednocování rodin. Zákon upravil starý *Marriage Act* z roku 1949 v oblasti notářského ověření sňatku, přičemž snížil požadovanou dobu oznámení (čekací lhůtu) z dvaceti jedna na patnáct dní. Zákon hovořil o tom, že v případě, jestliže měl úředník podezření na to, že manželství mezi imigrantem žádajícím o povolení k pobytu a britským občanem bylo založeno z podvodného důvodu, měl povinnost toto podezření nahlásit.¹²⁶

Kontroly v pracovních prostorech za vlády New Labour upravil zákon *Nationality, Immigration and Asylum Act* z roku 2002. V něm bylo uvedeno, že imigrační pracovníci a policejní úředníci měli právo vejít do pracovních prostor za účelem hledat a zatknout nelegální imigranty a po zatčení také prohledat dokumenty a záznamy o zaměstnancích z pracoviště. Další oblast legislativy se týkala trestů za zaměstnávání ilegálních

¹²² Doornik a Jandl, *Modes of Immigration Control and Regulation in Europe*, s. 191.

¹²³ *Nationality, Immigration and Asylum Act*, 2002, část VII.

¹²⁴ *UK Borders Bill*, 2007, zpřístupněno 18. 10. 2016, část „Enforcement“, <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2007/30/enacted>.

¹²⁵ *Fairer, Faster and Firmer*; kapitola 7.

¹²⁶ *Immigration and Asylum Act*, 1999, zpřístupněno 22. 10. 2016, část I., <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/1999/33/enacted>.

imigrantů. Zákon stanovil, že zaměstnavatel nesměl zaměstnat imigranta nad 16 let, pokud imigrant neměl pracovní povolení, nebo mu zaměstnání jeho imigrační statut nedovolovalo.¹²⁷

Na toto téma dále navázal plán Kontrola našich hranic, ve kterém byly nastíněn trest za zaměstnávání ilegálního imigranta, a to pokuta 2000 £ za jednoho ilegálního imigranta.¹²⁸ V roce 2006 byl podle zákona *Immigration, Asylum and Nationality Act* stanoven maximální trest dvou let odnětí svobody za vědomé zaměstnávání ilegálního imigranta a také možná pokuta.¹²⁹ Podle *UK Borders Bill* z roku 2007 bylo možné zadržet nejen ilegálního imigranta – zaměstnance, ale také zaměstnavatele.¹³⁰

Dalším tématem, které spadá do vnitřních kontrolních mechanismů, je prevence před tím, aby se legální imigrant stal ilegálním. Tuto problematiku upravil zákon *Nationality, Immigration and Asylum Act* z roku 2002, který umožnil imigrantům, kteří požádali o prodloužení lhůty k pobytu, a během vyřizování jim tato lhůta vypršela, aby byli „chráněni“ a nebyli do doby vyřízení žádosti považováni za ilegální imigranty.¹³¹

Mezi aspekty vnitřních kontrolních mechanismů patří také průkazy totožnosti pro imigranty, které byly představeny v plánu Kontrola našich hranic v roce 2005. V něm bylo naplánováno, že všichni imigranti, kteří měli pobývat ve Spojeném království déle než tři měsíce, by potřebovali průkaz totožnosti¹³²

Zákon *Identity Cards Act* z roku 2006 zavedl nové průkazy totožnosti pro všechny obyvatele Spojeného království, přičemž občané mimo Evropský hospodářský prostor měli speciální průkaz.¹³³ Na tento koncept navázala také vláda Gordona Browna v zákonu *UK Borders Bill* z roku 2007, ve kterém zavedla průkaz totožnosti s biometrickými údaji jako průkaz povolení k pobytu.¹³⁴

Posledním aspektem vnitřních kontrolních mechanismů je detence a deportace imigrantů. Zadržení ilegální imigranti byli do roku 2002 umisťováni buď do detenčních center, nebo detenčních cel podle toho, zda čekali na vyhoštění, nebo na rozhodnutí

¹²⁷ Nationality, Immigration and Asylum Act, 2002, část VI. a VII.

¹²⁸ *Controlling our Borders*, s. 10.

¹²⁹ Immigration, Asylum and Nationality Act, 2006, část „Employment.“

¹³⁰ UK Borders Bill, 2007, část „Enforcement.“

¹³¹ Nationality, Immigration and Asylum Act, 2002, část VI.

¹³² *Controlling our Borders*, s. 27.

¹³³ Identity Card Act, 2006, zpřístupněno 18. 11. 2016, <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2006/15/enacted>.

¹³⁴ UK Borders Bill, 2007, část „Biometric registration.“

o odvolání. Zákon *Nationality, Immigration and Asylum Act* pak stanovil nový systém přijímacích center.¹³⁵

Dalším předmětem změn týkajících se vnitřních kontrolních mechanismů je vyhošťování legálních imigrantů. Podle zákona *Nationality, Immigration and Asylum Act* mohlo být důvodem pro deportaci legálního imigranta jeho odsouzení do vězení na více než dva roky.¹³⁶ Po odstoupení Tonyho Blaira z postu premiéra na toto téma navázala vláda Gordona Browna zákonem *UK Borders Bill* tím, že zpřísnila oprávnění pro deportaci legálního imigranta při jeho odsouzení ze dvou na jeden rok ve vězení.¹³⁷

Criminal Justice and Immigration Act z roku 2008 dále upravoval imigrační status pro imigranty zapletené do terorismu a dalších zločinů, kteří však nemohou opustit území Spojeného království z důvodu lidských práv. Tito imigranti tak podle nového zákona mohli být nuceni nosit elektronický náramek. Totéž by platilo i v případě, že by byl imigrant odsouzen v zahraničí na více než dva roky, ovšem jen pokud se nejednalo o žadatele o azyl.¹³⁸

¹³⁵ Schain, *The Politics of Immigration in France, Britain and the United States*, s. 146.

¹³⁶ *Nationality, Immigration and Asylum Act*, 2002, část 4.

¹³⁷ *UK Borders Bill*, 2007, část „Deportation of criminals.“

¹³⁸ *Criminal Justice and Immigration Act*, 2008, zpřístupněno 25. 11. 2016, část 10., <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2008/4/enacted>.

4 Naturalizace

4.1 Podmínky naturalizace

Bílá kniha *Spravedlivější, rychlejší a přísnější* z roku 1998 hovořila o plánech na rychlejší vyřizování žádostí o naturalizaci a kritizovala čekací dobu na vyřízení v minulosti, kdy celý proces trval až tři roky.¹³⁹

Prvním zákonem zabývajícím se problematikou naturalizace od nástupu New Labour k vládě je *Nationality, Immigration and Asylum Act*. Tento zákon zpřísnoval podmínky pro žadatele o občanství. Přidal totiž ke stávajícím podmínkám pro naturalizaci podle *British Nationality Act* z roku 1981 také podmínku, že žadatel musí mít povědomí o životě ve Spojeném království a také dostatečnou znalost angličtiny, velštiny či skotské gaelštiny, přičemž podmínky ověření těchto znalostí nespécifikuje a ponechává je na dalších regulacích. Další podmínkou pro získání občanství je povinnost žadatelů, kterým je žádost schválena, účastnit se takzvané občanské ceremonie a přednést slib a přísahu. To mělo nabytí občanství učinit slavnostnějším a hodnotnějším. Podle tehdejší ministryně občanství a imigrace Beverly Hughes byl tento zákon nejrozsáhlejší a nejradikálnější reformou imigrace za mnoho let.¹⁴⁰ Zákon z roku 2006 *Immigration Asylum and Nationality Act* dále uvádí, že žadatel o občanství nejen naturalizací, ale i registrací (např. dítě) musí prokázat, že je dobrého charakteru.¹⁴¹ Dále se o občanství zmiňovala také kniha o kontrole hranic, ve které se hovořilo o snaze vytvořit u žadatelů o občanství silnější společenskou participaci a společné hodnoty, jako například toleranci diverzity a svobody jednotlivců.¹⁴²

Další změny byly zmíněny v projevu Gordona Browna o občanství, který byl pronesen v únoru roku 2007, kdy byl Brown pouze kancléřem pokladu. Už tehdy ale nastínil plány na zařazení komunitních prací jako součást procesu naturalizace, a to z důvodu integrace žadatelů do společnosti, aby se setkali s novými lidmi a institucemi ještě předtím, než budou moci využívat veškerých výhod občanství.¹⁴³ Dále také ještě před svým nástupem na post ministerského předsedy hovořil o důležitosti „britství“

¹³⁹ *Fairer, Faster and Firmer*, kapitola 10.

¹⁴⁰ Baršová a Barša, *Přistěhovalectví a liberální stát*, s. 113.

¹⁴¹ *Immigration, Asylum and Nationality Act, 2006*, část „Miscellaneous.“

¹⁴² *Controlling our Borders*, s. 22 – 23.

¹⁴³ „Full text of Gordon Browns' Speech,“ *The Guardian*, zveřejněno 27. 2. 2007, zpřístupněno 2. 12. 2016, <https://www.theguardian.com/politics/2007/feb/27/immigrationpolicy.race>.

v souvislosti s občanstvím, ale také národností.¹⁴⁴

Gordon Brown hovořil o naturalizaci také o rok později, kdy ve svém proslovu zmínil tzv. zasloužené občanství. To znamenalo, že by si měl imigrant uvědomovat nejen výhody práv spojených s občanstvím, jako jsou například sociální dávky, ale také brát na vědomí zodpovědnosti, které s ním přicházejí. Dále v proslovu Brown předestíral kroky k získání občanství, a to dočasný pobyt, probační občanství, plné britské občanství – či pokud si imigrant přál, mohl zůstat pouze trvalým rezidentem. Zmíněny byly také tužší testy pro získání občanství, a to jak jazykové, tak i ty týkající se znalosti života ve Spojeném království a reálií. Ty by imigranti museli podstoupit jednak při žádosti o probační občanství, ale také při žádosti o plné občanství, spolu s důkazy o zaměstnání, pokud by byli v produktivním věku, čistém rejstříku a přispívání komunitě.¹⁴⁵

Tato opatření byla dále zveřejněna i v zelené knize s názvem *Cesta k občanství*: další krok v reformě imigračního systému, která byla vydána v tomtéž roce. V tomto dokumentu bylo dále zdůrazněno, že čas strávený jakožto probační občan má za účel dát imigrantovi možnost ukázat závazek vůči Spojenému království, schopnost integrovat se do společnosti atp.¹⁴⁶

O rok později byl přijat zákon *Borders, Citizenship and Immigration Act*. V něm byl dále rozveden význam „dobrého charakteru“ žadatele o občanství. Ten znamenal, že žadatel nesměl být usvědčen ze zločinu. Kromě toho stále platila nutná znalost jazyka, života ve Spojeném království a záměr učinit ze Spojeného království svůj domov. Pro získání občanství musí být žadatel buď probačním občanem, mít trvalý pobyt, nebo právo k pobytu v Commonwealthu, a dále být zaměstnán nepřetržitě od začátku pobytu a nepřekročit imigrační zákony.¹⁴⁷

Dalším aspektem podmínek získání občanství je minimální doba pobytu, kterou museli žadatelé doložit pro získání občanství. Ta nebyla během vlády Tonyho Blaira měněna, a tak stále platila pětiletá kvalifikační doba a maximálních 450 dní strávených mimo Spojené království, přičemž v posledním roce kvalifikační doby to mohlo být pouze 90 dní. Žadatelé o občanství, kteří byli vdáni či ženati s občanem, měli kvalifikační

¹⁴⁴ Somerville, *Immigration Under New Labour*, s. 56.

¹⁴⁵ „Speech on Managed Migration and Earned Citizenship,“ s. 3.

¹⁴⁶ *The Path to Citizenship: Next Step in Reforming the Immigration System*, Home Office, Border and Immigration Agency, zveřejněno v únoru 2008, zpřístupněno 2. 12. 2016, s. 8, <http://webarchive.nationalarchives.gov.uk/20100303145830/http://www.ukba.homeoffice.gov.uk/sitecontent/documents/aboutus/consultations/pathtocitizenship/pathtocitizenship?view=Binary>.

¹⁴⁷ *Borders, Citizenship and Immigration Act*, 2009, část 2.

dobu sniženou na tři roky, přičemž mohli strávit maximálně 270 dní mimo zemi a v posledním roce stejně jako obyčejní žadatelé pouze 90 dní.¹⁴⁸

Gordon Brown se k této problematice na rozdíl od Tonyho Blaira aktivně vyjádřil ve svém proslovu z února 2008, ve kterém předestřel plány na to, že imigranti s dočasným pobytem, kteří by se chtěli stát občany, by měli ve Spojeném království pobývat pět let, aby se stali pouze probačními občany. Pro blízké příbuzné závisející na britském občanu by byla tato doba snížena na dva roky. Po jednom až pěti letech jako probační občan by mohl imigrant zažádat o plné občanství.¹⁴⁹

Tyto kvalifikační doby jsou zveřejněny také v zelené knize *Cesta k občanství*. V té jsou navíc zmíněny plány na tzv. aktivní občanství, kdy aktivita imigranta týkající se komunitní práce v době probačního občanství měla být povinná, od toho ale bylo nakonec upuštěno.¹⁵⁰

Přijetím zákona *Borders, Citizenship and Immigration Act* byly implementovány změny týkající se kvalifikačních dob pro různé imigranty. Ty se nakonec oproti těm zmíněným v proslovu Gordona Browna a zelené knize liší. Pro obyčejného imigranta určuje kvalifikační dobu osmi let. Zákon dále rozšiřuje pole snižené – pětileté – kvalifikační doby pro manžele i na ostatní blízké rodinné příslušníky. Zároveň tato období mohla být dále snížena aktivitou žadatele na šest let a tři roky u blízkého rodinného příslušníka občana Spojeného království.

Dále zákon vytyčil další podmínky týkající se kvalifikační doby, které se shodovaly se zelenou knihou, jako například nutnost přítomnosti žadatele ve Spojeném království devět měsíců v roce po dobu kvalifikačního období. Další podmínkou je jeho přítomnost ve Spojeném království ihned na počátku kvalifikačního období. Kvalifikační období se podle zákona počítá jako počet let před samotným zažádáním o občanství, a nelze ho nijak rozdělit pobytem v zahraničí delším než tři měsíce. Lze ale počítat dohromady období, kdy měl žadatel povolení k dočasnému pobytu a období, kdy byl například probačním občanem, či měl povolení k trvalému pobytu.¹⁵¹

¹⁴⁸ British Nationality Act, 1981, zpřístupněno 24. 11. 2016, část I., <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/1981/61/contents/enacted>.

¹⁴⁹ „Speech on Managed Migration and Earned Citizenship,“ s. 5 – 6.

¹⁵⁰ *The Path to Citizenship*, s. 16, 29.

¹⁵¹ *Borders, Citizenship and Immigration Act*, 2009, část 2.

4.2 Jistota statutu občana

O dalších aspektech naturalizace se hovoří pouze v období vlády Tonyho Blaira. V bílé knize z roku 1998 se hovoří o odmítnutí udělení občanství, které do té doby nebylo třeba ze strany Spojeného království obhájit. V sedmé kapitole v bílé knize je zmíněno zavedení oznámení důvodu pro odmítnutí udělení občanství žadateli, což pro něj mělo velký význam z hlediska možného odvolání proti danému rozhodnutí.¹⁵²

Další oblastí, která byla za vlády Tonyho Blaira upravována, je zrušení občanství. Zákon *British Nationality Act* z roku 1981 do té doby upravoval zrušení občanství z důvodu podvodu, ale také například z důvodu projevu nepřátelského či neloajálního postoje vůči královně, obchodu s nepřítelem v době války, či odsouzení občana v jiné zemi k pobytu ve vězení delšímu než jeden rok, v době pěti let od získání britského občanství¹⁵³.

V zákonu z roku 2002 *Nationality, Immigration and Asylum Act* je uvedeno, že zrušení občanství mohlo být provedeno z důvodu jeho podvodného získání, například zatajením dat či předložením falešných dokladů. Dále lze podle tohoto zákona odebrat občanství tomu, kdo by svým přičiněním způsobil vážnou škodu národním zájmům Spojeného království. Odebrání občanství by však bylo možné pouze v případě, kdy by měl onen občan dvojí občanství, a tím by se při odebrání britského občanství neocítl bez státní příslušnosti.¹⁵⁴

Zákon *Immigration, Asylum and Nationality Act* z roku 2006 dále upravuje tuto oblast. Podle tohoto zákona se změnila podmínka odebrání občanství ze „způsobení vážné škody národním zájmům Spojeného království“ na to, že odebrání občanství daného občana mělo být „konduktivní pro veřejné blaho,“ přičemž podmínka dvojího občanství stále platila, aby se po odebrání britského občanství neocítl tento člověk bez státní příslušnosti.¹⁵⁵

¹⁵² *Fairer, Faster, Firmer*, kapitola 7.

¹⁵³ *British Nationality Act*, 1981, část V.

¹⁵⁴ *Nationality, Immigration and Asylum Act*, 2002, část „Miscellaneous.“

¹⁵⁵ *Immigration, Asylum and Nationality Act*, 2006, část 1.

Závěr

Cílem této bakalářské práce bylo zjistit, zda a jak se liší imigrační politika za vlády premiéra Tonyho Blaira v letech 1997 až 2007 a Gordona Browna v letech 2007 – 2010, a také zda se změnila v těchto obdobích restriktivita imigrační politiky. Teorie domácí politiky, ke které se práce teoreticky řadí, tvrdí, že hlavním zdrojem politiky, v tomto případě imigrační politiky, je vládnoucí politická strana, a další politické strany, zájmové skupiny atp. na ni vyvíjejí tlaky a snaží se vytvořit kompromis či dokonce změnit politiku ve svůj prospěch. Dále přístup domácí politiky také tvrdí, že největší vliv na politiku má socioekonomická situace země v daném období.

Změny imigrační politiky týkající se regulací vstupu v období vlády Tonyho Blaira byly zpočátku zaměřeny spíše na oblast žadatelů o azyl, ale také na oblast vysoce kvalifikovaných imigrantů. Z toho důvodu se až v posledních dvou letech jeho vlády výrazněji zabývaly regulacemi vstupu legálních imigrantů, kdy byly předestřeny plány na vytvoření jednotného systému pro všechny typy legálních imigrantů kromě imigrantů přicházejících za účelem sjednocení rodin. V období vlády Gordona Browna šlo spíše o zavedení tohoto systému, avšak zároveň byly provedeny další změny, jako například zrušení kategorie nekvalifikovaných neevropských imigrantů. Na rozdíl od Gordona Browna Tony Blair ve svých projevech výrazněji podporoval pracovní imigraci. Na konci vlády Tonyho Blaira započalo rušení pracovních schémat, což za vlády Gordona Browna vyústilo v úplné zrušení kvót pro nekvalifikovanou neevropskou pracovní imigraci a odebrání sektorů ze seznamu nedostatkových povolání.

V oblasti kontrolních mechanismů se během vlády Tonyho Blaira legislativa soustředila spíše na hrozbu terorismu, kontroly na letištích a v přístavech a implementaci moderních technologií do kontroly imigrace. Společným tématem pro obě komparovaná období bylo pašování osob za účelem prostituce a problematika zaměstnávání ilegálních imigrantů či imigrantů bez pracovního povolení. V období vlády Gordona Browna proběhly změny zejména v oblasti deportace imigrantů – kriminálních a v oblasti pravomocí *UK Border Agency*.

V obou obdobích se vláda zabývala naturalizací, přičemž nejdůležitější oblastí naturalizace byly samotné podmínky získání občanství. Ty byly intenzivněji upravovány během vlády Gordona Browna směrem k větším restrikcím. Dále ačkoliv byla kvalifikační doba pro získání občanství naturalizací celkově zvýšena, Brown se zasadil

o její snížení pro žadatele, kteří během této doby projevili občanskou aktivitu, jako jsou například dobrovolnické práce v komunitě. Během vlády Tonyho Blaira byly navíc upraveny podmínky zbavení občanství občana se dvojitým občanstvím.

Dalším rozdílem je četnost projevů o imigrační politice, přičemž Gordon Brown se celkově k imigrační politice vyjadřoval během svého krátkého působení jakožto ministerský předseda na rozdíl od Tonyho Blaira častěji.

Na základě předchozích kapitol zabývajících se analýzou a komparací imigrační politiky za pomoci výzkumných kritérií a jejich podoblastí určených v teoreticko-metodologické části práce lze tvrdit, že se od sebe imigrační politiky v komparovaných obdobích částečně liší, ačkoliv ne příliš výrazně, což je s největší pravděpodobností dáno právě politickou příslušností obou premiérů. Zároveň však lze pozorovat výraznou rozdílnost týkající se restriktivnosti imigračních politik v těchto dvou obdobích, o které lze říci, že jde proti tradičně pozitivnímu postoji Labouristické strany k imigraci, zvláště ve srovnání s Konzervativní stranou.

Lze také tvrdit, že jedním z důvodů rozdílnosti imigrační politiky v těchto dvou obdobích je to, že Tony Blair se dostal k vládě v době, kdy byl imigrační a azylový systém ve velkých problémech z důvodu počtů žádostí čekajících na vyřízení, a tak byly započaty změny v organizaci imigrační politiky. Politika vůči legálním imigrantům byla zvláště v porovnání s obdobím před rokem 1997 do roku 2004 mírně otevřená. Po odstoupení Blaira z postu v roce 2007 převzal Gordon Brown situaci v době, kdy již byly hlavní změny vyřízeny a bylo třeba implementovat další naplánované změny, které se však za jeho vlády dále mírně změnily.

Kromě tohoto rozdílu je možné také pozorovat socioekonomické důvody, které vedly k zvyšování restriktivity v období vlády Gordona Browna. Po mírném uvolnění restrikcí pro legální imigranty začaly po roce 1997 počty neevropských imigrantů stoupat. V roce 2004 byla ale rozšířena Evropská Unie o nové členské státy, což pro Spojené království znamenalo příval nových pracovních imigrantů a nutnost omezit imigraci z neevropských zemí. Toto rozšíření ve spojení s ekonomickou krizí, která Spojené království výrazně zasáhla v září roku 2008, mělo za důsledek další restriktivní změny v imigrační politice období vlády Gordona Browna, přestože politika pro neevropské imigranty fungovala a jejich počty se na konci období vlády Tonyho Blaira stabilizovaly, či dokonce klesaly.

Summary

The goal of this Bachelor's thesis was to find out, if and how has the focus of immigration policy towards non-European immigrants changed during Tony Blair's premiership in 1997-2007 and Gordon Brown's in 2007-2010, in addition to whether did the restrictiveness change in these cases. The theory of domestic politics, which is the theoretical approach of this thesis, states that the main source of the policy is the governing political party, while the other political parties and interest groups put pressure on it, to change the policy in their favour, or at least to create a compromise. The domestic politics approach also says that the situational socioeconomic factors have the biggest impact on the policies.

The changes of immigration policy regarding the regulation of entry during Tony Blair's premiership were first focused more on the asylum seekers rather than on the legal immigrants, but after 2002 the interest shifted to highly skilled immigrants. Because of this, in the last two years of Tony Blair's premiership, the government started to show more interest in the regulation of entry of all non-European immigrants and so the plans for creation of a single system for all kinds of legal immigrants, except those coming under the family reunification, were made. The main focus during the premiership of Gordon Brown was on the implementation of this system, although the plans have undergone some adjustments, such as abolishment of the low skilled worker category. Compared to Gordon Brown, Tony Blair supported the labour immigration more openly in his speeches. The termination of low skilled worker schemes started at the end of Tony Blair's premiership, which escalated into the complete abolition of quota for low skilled non-European labour immigrants and phasing certain job sectors out of the shortage occupation list.

The legislation regarding control mechanisms during the premiership of Tony Blair concentrated mostly on the terrorism, airport and harbour controls and the implementation of modern technologies into the systems of immigration control. A common topic for both cases was the human trafficking with the intention of forced prostitution and also the employment of illegal immigrants or immigrants without the permission to work issue. During the premiership of Gordon Brown changes have been made especially in the area of deporting the immigrant - criminal and also enhancement of the UK Border Agency competences.

The government dealt with the naturalisation legislation in both cases. The most important aspect of naturalisation, the requirements, was changed more intensely during the premiership of Gordon Brown, and especially towards stronger restrictions. Although the qualification period for earning the citizenship was made longer, Brown also made sure to allow the active applicants, such as those who partake in volunteer work, to have the qualification period shortened. A topic that was addressed during Tony Blair's premiership was the removal of citizenship from an immigrant with double citizenship.

Another difference is the frequency of speeches regarding the immigration policy; Gordon Brown has addressed the topic more often compared to Tony Blair during his longer time as the Prime Minister.

Based on the previous chapters which are comparing and analysing the immigration policies, it is possible to conclude that the immigration policies in both time periods differ only partially, which is most probably caused by fact that both of the Prime Ministers belong to the same party. At the same time it is clear that the restrictions grew over the time, and it is possible to say that this goes against the traditionally positive approach of Labour party towards the immigration, especially compared to the Conservative party.

It also seems that one of the main reasons for the differences in the immigration policy during the two time periods is that Tony Blair received the immigration and asylum system in big trouble mainly because of applications backlog and so during his premiership the changes began. After his resignation in 2007, the main changes have already taken effect, and it was necessary to implement other planned changes by Gordon Brown's government. Those were changed slightly, especially towards stronger restrictions in all areas of the immigration policy.

Disregarding those differences, it is also possible to pinpoint the socioeconomic reasons leading to more restrictions during the premiership of Gordon Brown. Although the immigration policy did not loosen up since the elections in 1997, the numbers of immigrants started to grow. The European Union enlargement in 2004 caused an influx of new labour immigrants and therefore it was necessary to restrict the amounts of non-European low skilled immigrants. This enlargement along with the economic crisis, which affected the United Kingdom since the autumn of 2008, caused more restrictions in immigration policy to take place during Gordon Brown's premiership, although the

policy had been working and the numbers of immigrants at the end of Tony Blair's premiership were stabilised, or even getting lower.

Zdroje

Prameny

Anti-terrorism, Crime and Security Act. 2001. Zpřístupněno 20. 10. 2016.
<http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2001/24/enacted>.

Borders, Citizenship and Immigration Act. 2009. Zpřístupněno 18. 10. 2016.
<http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2009/11/enacted>.

British Nationality Act. 1981. Zpřístupněno 24. 11. 2016.
<http://www.legislation.gov.uk/ukpga/1981/61/enacted>.

Criminal Justice and Immigration Act. 2008. Zpřístupněno 25. 11. 2016.
<http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2008/4/enacted>.

Identity Cards Act. 2006. Zpřístupněno 18. 11. 2016.
<http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2006/15/enacted>

Immigration and Asylum Act. 1999. Zpřístupněno 22. 10. 2016.
<http://www.legislation.gov.uk/ukpga/1999/33/enacted>.

Immigration, Asylum and Nationality Act. 2006. Zpřístupněno 26. 10. 2016.
<http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2006/13/enacted>.

Nationality, Immigration and Asylum Act. 2002. Zpřístupněno 22. 10. 2016.
<http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2002/41/enacted>.

Prevention of Terrorism Act. 2005. Zpřístupněno 20. 10. 2016.
<http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2005/2/enacted>

Terrorism Act. 2000. Zpřístupněno 20. 10. 2016.
<http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2000/11/enacted>.

UK Borders Bill. 2007. Zpřístupněno 18. 10. 2016.
<http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2007/30/enacted>.

Home Office, Border and Immigration Agency. *The Path to Citizenship: Next Step in Reforming the Immigration System*. February 2008. Zpřístupněno 2. 12. 2016.
<http://webarchive.nationalarchives.gov.uk/20100303145830/http://www.ukba.homeoffice.gov.uk/sitecontent/documents/aboutus/consultations/pathtocitizenship/pathtocitizenship?view=Binary>.

Home Office, Border and Immigration Agency Communications Directorate. *Highly skilled migrants under the point based system: Statement of intent*. December 2007. Zpřístupněno 8. 10. 2016.
<https://www.whatdotheyknow.com/request/183532/response/448961/attach/2/highlyskill edunderpbs.pdf>.

Home Office. *A Points-Based System: Making Migration Work For Britain*. March 2006. Zpřístupněno 12. 9. 2016.

https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/272243/6741.pdf.

Home Office. *Control of Immigration: Statistics, United Kingdom 2003*. November 2004. Zpřístupněno 12. 10. 2016.

https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/251055/6363.pdf.

Home Office. *Controlling our Borders: Making Migration Work for Britain*. February 2005. Zpřístupněno 15. 10. 2016.

https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/251091/6472.pdf.

Home Office. *Fairer, Faster and Firmer – A Modern Approach to Immigration and Asylum*. July 1998. Zpřístupněno 8. 9. 2016.

https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/264150/4018.pdf.

Home Office. *Secure Borders, Safe Haven: Integration with Diversity in Modern Britain*. February 2002. Zpřístupněno 5. 10. 2016.

https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/250926/cm5387.pdf.

Home Office. *Selective Admission: Making Migration Work for Britain*. 2005.

Zpřístupněno 12. 10. 2016. <http://www.statewatch.org/news/2005/jul/uk-selective-admission-consult.pdf>.

Labour Party. „New Labour because Britain deserves better.“ Zpřístupněno 11. 11. 2016. <http://www.politicsresources.net/area/uk/man/lab97.htm>.

The National Archives, Home Office. „Age Assessment.“ December 2007.

Zpřístupněno 4. 9. 2016.

https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/257806/ageassessment.pdf.

„Full text of Gordon Brown’s Speech.“ *The Guardian*. Zpřístupněno 2. 12. 2016.

Zveřejněno 27. 2. 2007.

<https://www.theguardian.com/politics/2007/feb/27/immigrationpolicy.race>.

„Full text: Blair’s migration speech.“ *The Guardian*. Zveřejněno 27. 4. 2004.

Zpřístupněno 9. 10. 2016.

<http://www.theguardian.com/politics/2004/apr/27/immigrationpolicy.speeches>.

„Full text: Tony Blair’s speech on asylum and immigration.“ *The Guardian*. Zveřejněno 22. 4. 2005. Zpřístupněno 10. 10. 2016.

<https://www.theguardian.com/politics/2005/apr/22/election2005.immigrationandpublicservices>.

„Speech on Managed Migration and Earned Citizenship.“ Zpřístupněno 5. 11. 2016.

<http://www.peterjepson.com/law/Citizen/PM's%20Citizenship%20speech.pdf>.

Knižní publikace

Balch, Alex. *Managing Labour Migration in Europe: Ideas, Knowledge and Policy Change*. Manchester: Manchester University Press, 2010.

Baršová, Andrea a Pavel Barša. *Přistěhovalectví a liberální stát: Imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku*. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 2005.

Brochmann, Grete a Tomas Hammar. *Mechanisms of Immigration Control. A Comparative Analysis of European Regulation Policies*. Oxford: Berg, 1999.

Doomernik, Jeroen a Michael Jandl. *Modes of Migration Regulation and Control in Europe*. Amsterdam: Amsterdam University Press, 2008. Zpřístupněno pomocí EBSCOhost 8. 11. 2016.

Fitzgerald, Keith. *The Face of the Nation: Immigration, the State, and the National Identity*. Stanford: Stanford university press, 1996. Zpřístupněno 18. 10. 2016. https://books.google.cz/books?id=J_35hwJ3rJoC&printsec=frontcover&hl=cs&source=gbs_atb#v=onepage&q&f=false.

Hammar, Tomas. *European Immigration Policy: A comparative study*. Cambridge: Cambridge University Press, 2009.

Money, Jeannette. *Fences and Neighbors: The Political Geography of Immigration Control*. Ithaca: Cornell University Press, 1999.

Schain, Martin. *The Politics of Immigration in France, Britain and the United States: A Comparative Study*. New York: Palgrave Macmillan, 2008. Zpřístupněno pomocí EBSCOhost 15. 10. 2016.

Somerville, Will. *Immigration Under New Labour*. Bristol: University of Bristol, 2007. Zpřístupněno pomocí EBSCOhost 12. 6. 2016.

Viotti, Paul R. a Mark V. Knauppi. *International Relations Theory: Realism, Pluralism, Globalism*. New York: MacMillan; Toronto: Maxwell MacMillan Canada, 1993.

Odborné články a příspěvky ve sbornících

Akbari, Ather H. a Martha MacDonald. „Immigration Policy in Australia, Canada, New Zealand and the United States: An Overview of Recent Trends.“ *International Migration Review*. 48 (3, 2014): 801–822. Zpřístupněno pomocí EBSCOhost 16. 10. 2016.

Bjerre, Liv et al. „Conceptualizing and Measuring Immigration Policies: A Comparative Perspective.“ *International Migration Review*. 49 (3, 2015): 555-600. Zpřístupněno pomocí EBSCOhost 4. 9. 2016.

Castells, Manuel. „Immigrant Workers and Class Struggles in Advanced Capitalism: the Western European Experience.“ *Politics and Society*. 5 (1, 1975): 33–66. Zpřístupněno pomocí EBSCOhost 17. 11. 2016.

Castles, Stephen. „Globalization and migration: Some pressing contradictions.“

- International Social Science Journal*. 50 (1, 1998): 179–186. Zpřístupněno pomocí EBSCOhost 18. 11. 2016.
- DeLey, Margo. „French immigration policy since May 1981.“ *International Migration Review*. 17 (2, 1983): 196–211. Zpřístupněno pomocí EBSCOhost 16. 10. 2016.
- Drbohlav, Dušan. „Mezinárodní migrace obyvatelstva – pohyb i pobyt (Alenky v kraji divů).“ In *Menšiny a migranti v České republice. My a oni v multikulturní společnosti 21. století*. ed. Šišková, Tatiana. Praha: Portál, s. r. o., 2001.
- Gest, Justin et al. „Measuring and Comparing Immigration Policies Globally: Challenges and Solutions.“ *Global Policy*. 5 (3, 2014): 261–274. Zpřístupněno pomocí EBSCOhost 15. 9. 2016.
- Givens, Terri a Adam Luedtke. „European Immigration Politics in Comparative Perspective: Issue Salience, Partisanship and Immigrant Rights.“ *Comparative European Politics*. 3 (1, 2005): 1–22. Zpřístupněno pomocí EBSCOhost 18. 10. 2016.
- Helbling, Marc et al. „Immigration Policies in Comparison (IMPIC) Index: The Importance of Sound Conceptualization.“ *Migration and Citizenship*. 1 (2, 2013): 8–14. Zpřístupněno 15. 9. 2016. <http://www.marc-helbling.ch/wp-content/uploads/test/impicconceptualization.pdf>.
- Howard, Marc M. „The Impact of Far Right on Citizenship Policy in Europe: Explaining Continuity and Change.“ *Journal of Ethnic and Migration Studies*. 36 (5, 2010): 735–751. Zpřístupněno pomocí EBSCOhost 8. 9. 2016.
- Charsley, Katharine et al. „Marriage related immigration to the UK.“ *International Migration Review*. 46 (4, 2012): 861 – 890. Zpřístupněno pomocí EBSCOhost 12. 10. 2016.
- Meyers, Eytan. „Theories of International Immigration Policy.“ *The International Migration Review*. 34 (4, 2000): 1245–1282. Zpřístupněno pomocí EBSCOhost 16. 11. 2016.
- Money, Jeannette. „Comparative Immigration Policy.“ Zpřístupněno dne 15. 10. 2016. https://www.researchgate.net/publication/266216580_Comparative_Immigration_Policy
- Mulvey, Gareth. „Immigration Under New Labour.“ *Journal of Ethnic and Migration Studies*. 37 (9, 2011): 1477–1493. Zpřístupněno pomocí EBSCOhost 15. 8. 2016.
- Procházková Ilínichi, Cristina. „Vybrané teorie migrace a jejich význam při vytváření migračních politik.“ *Acta Oeconomica Pragensia*. 18 (6, 2010): 3–26. Zpřístupněno pomocí EBSCOhost 5. 10. 2016.
- Ruhs, Martin. „Labor immigration policy and the rights of migrant workers: an empirical analysis of 46 high and middle income countries.“ *APSA 2013 Annual Meeting Paper; American Political Science Association 2013 Annual Meeting*. Zpřístupněno 15. 10. 2016. https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2301614.
- Stana, Richard M. United States Government Accountability Office. *Foreign Workers:*

Information on Selected Countries' Experience. (Dione Publishing, 2006). Zpřístupněno pomocí EBSCOhost 23. 9. 2016.

Timmer, Ashley a Jeffrey Williamson. „Immigration Policy Prior to the 1930's: Labor Markets, Policy Interactions and Globalization Backlash.“ *Population and Development Review.* 24 (4, 1998): 739–771. Zpřístupněno pomocí EBSCOhost 18. 10. 2016.

Walt, Stephen M. „International Relations: One World, Many Theories.“ *Foreign Policy.* 28 (1, 1998): 29–32, 34–46. Zpřístupněno pomocí EBSCOhost 18. 11. 2016.

Wray, Helena. „An Ideal Husband? Marriages of Convenience, Moral Gate-keeping and Immigration to the UK.“ *European Journal of Migration and Law.* 6 (3, 2006): 303–320. Zpřístupněno pomocí EBSCOhost 18. 10. 2016.

Zogata-Kusz, Agnieszka. „Theoretical Perspectives on Immigration Policy and Politics.“ *Journal of Contemporary European Studies.* 7 (1, 2012): 5-21. Zpřístupněno 18. 11. 2016. https://www.researchgate.net/profile/Agnieszka_Zogata-Kusz/publication/278785479_Theoretical_Perspectives_on_Immigration_Policy_and_Politics/links/5585e02b08aeb0cdaddf6f78.pdf.

Zolberg, Aristide R. „The Next Waves: Migration Theory for a Changing World.“ *International Migration Review.* 23 (3, 1989): 403-430. Zpřístupněno pomocí EBSCOhost 18. 11. 2016.

Webové stránky

„1992: Tories win again against the odds.“ *BBC.* Zpřístupněno 12. 10. 2016. http://news.bbc.co.uk/2/hi/uk_news/politics/vote_2005/basics/4393317.stm.

„Brown tells illegal migrants: ‘You are not welcome’.“ *BBC.* Zveřejněno 31. 3. 2010. Zpřístupněno 18. 10. 2016. http://news.bbc.co.uk/2/hi/uk_news/politics/8595973.stm.

„UK – SAWS quota to be reduced under immigration review.“ *workpermit.com.* Zveřejněno 28. 4. 2004. Zpřístupněno 15. 10. 2016. http://www.workpermit.com/news/2004_04_28/uk/saws_quotas.htm.

„UK Tier 1 visa and Tier 2 visa – Major changes since 6 April.“ *workpermit.com.* Zveřejněno 31. 3. 2010. Zpřístupněno 11. 10. 2016. <http://www.workpermit.com/news/2010-03-21/uk/tier-1-and-tier-2-major-changes-6-april.htm>.

gov.uk. „Tier 1 (General) Visa.“ Zpřístupněno 8. 10. 2016. <https://www.gov.uk/tier-1-general>.

MIPEX. „Access to Nationality.“ Zpřístupněno 2. 10. 2016. <http://mipex.eu/access-nationality>.

Mulholland, Helene. „Gordon Brown unveils tougher immigration rules.“ *The Guardian.* Zveřejněno 12. 11. 2009. Zpřístupněno 8. 10. 2016. <https://www.theguardian.com/politics/2009/nov/12/gordon-brown-announces-new-immigration-rules>.

Open Democracy. „About Tomas Hammar.“ Zpřístupněno 9. 10. 2016.
<https://www.opendemocracy.net/author/tomas-hammar>.

The National Archives. Home Office, UK Border Agency. „How the point based system works.“ Zpřístupněno 10. 10. 2016.
<http://web.archive.org/web/20071227074840/http://www.bia.homeoffice.gov.uk/managingborders/managingmigration/apointsbasedsystem/howitworks>.

Travis, Alan. „Super-rich offered £15,000 fast-track UK visa renewals to avoid delays.“ *The Guardian*. Zveřejněno 20. 1. 2010. Zpřístupněno 1. 12. 2016.
<https://www.theguardian.com/uk/2010/jan/20/visas-immigration-fees-increase>.

Workpermit.com. „UK Five Tier Point-Based Immigration System.“ Zpřístupněno 8. 10. 2016. <http://www.workpermit.com/immigration/united-kingdom/uk-five-tier-points-based-immigration-system>.